

GÁL ÉVA EMESE

FONÁK SZIVÁRVÁNY

VÁLOGATOTT VERSEK

GÁL ÉVA EMESE

**FONÁK
SZIVÁRVÁNY**

Gál Éva Emese

~ válogatott versek ~

2014

A SZÓ

Csoda a szó, mert az, amit jelent,
újjászülethet benne végtelenszer.
Oly időtlenné váltja a jelent,
hogy túléli vele magát az ember,

de ehhez kell a teljes gondolat,
az értelem fegyelme, szárnyalása,
melyben a szó lét-állandó marad,
mint csillagok útját teremtő pálya.

De jaj, ha a szó szakad, megreped,
ha önmagát kimondani is gyenge,
és teljesség helyett csak részletet
ruház a menekülő végtelenre!

Mert csillagok pályái hajlanak,
kisiklanak, ütköznek égitestek,
s a galaxis, a széthullt gondolat
csak temetője lesz az értelemnek,

ha nem írja ki körívét a szó,
hogy kerenghessenek benne a fények.
A teljesség meg nem csonkítható
büntetlenül, míg benne ring az élet.

A bomlás elkezdődött: a szavak
satnyulása kísérti meg a káoszt.
Se nyelv, se hit, se világ nem marad
egész, hogyha hűtlen lesz önmagához.

1999

HÉTKÖZNAPOK ANTOLÓGIÁJA

Írsz,
mintha nem lenne béna a kezed,
mintha nem folytatódna benned
minden, ami elveszett,
mintha nem halotti maszkját
vedlené le az ifjúság.
Mintha a gondolat fehér országaiban
még történhetnének csodák.

Ha atomjaira hullna rögös tested,
délkörök párhuzamában
magadhoz szorítnád a csendet,
körözné egy búcsú tartalomjegyzéke,
és egy önarckép váza
eleven évekből kitépve.

Égöved fagyos jelenében
sajog a csont, a vágy, az ének,
nincs kabátod, amin át ne fújna
ez a temérdek tél.

Mintha csak írnád, mégis érzed,

ne hidd, hogy az ösztönök
vezetékei befagynak,
hiába gyújtod föl magad,
hogy helyet csinálhass igazadnak,
ne hidd el, hogy úgy mozogsz,
mint akarat kézfejen a bábok,
és megszemélyesített álmod
szereplőjeként hurcolod
magadban azt a másik bábót!

Ugye, ugye, a díszletet
mindenki fesse ki magának,
tervezzen olyan ablakot,
amelyen vissza-visszaláthat?
Olyan ez, mintha írnál is,
mintha a toll is béna lenne,
mintha fájna is a szó,
meg belé is lennél eltemetve.

Meddig tart ez a szkizofrén
séta a homlok hófehér
folyosóin? Ó, öntudat
ápolói,
engedjétek a bolond bábót
szaladni szabadon a fénynek!

Én ezt csak írom,
én csak állok,
én ezt csak látom,
én csak félek,
én csak érzem, hogy parancsra
lendül valami az égnek,
és nem tudom, hogy lázadás-e
megszerkesztett bűnök ellen,
vagy csak kitörött testrészek
félhangos jajgatása versem...

KÖNYÖRGÉS

Ugye, lemondtd ezt a tavaszt,
mert mit ültess kőbe,
vagy mit kezdj a tépett gyökerű boldogság
palántáival?
Az emberek életük fölszántott kertjében
esőért könyörögnek,
a szárazság sugárkaróin
fölfut a jajszó, mint az inda,
miért ne lenne csíráképes az a szent álom?
Ó, szövetkezz esővel, fénnel, szövetkezz
megélhetéssel, ígérj tavaszt,
birtokodban van ez a vers is,
és a reményt ne mérd kilóra!
Látod, a fáradt emberek arcán virrad egy ének,
bimbó öklök sajgó zöldjéből bomlik az erdő
zúgó hatalma, lomb lombra ébred,
ó, te is érzed, hogy ezt a földet
szabadság-eső öntözné termékenyebbé, mint az időt,
ami egy bordák mögötti szervben
kattog kegyetlen ösztönökkel körbefalazva.

Ezek a kiaraszolt másodpercek a végtelenből,
ahogy mozdulatok kuszált ívei között
megtalálod az ölelés szerelmes tisztaságát,
mintha évszakot váltanának benned a sejtek,
olvad a közöny, nullpont fölé emelkednek
a szavak. Mondd, hogy tavasz van, mondd, hogy bennünk
nem szárad ki a föld soha.

ÖRÖKÖLT CSEND

Hát verset írsz? Csak írsz, és mindhiába
hasonlít benned vershez a világ,
ha képtelen a szó is már magába
ölelni ezt a diszharmóniát,

hogy elrendezze valahogy magának
a véges élet minden kényszerét,
bár annyira, hogy meggyőzze a látszat:
a valósághoz méri díszletét.

De nem! A vers csak sápad, egyre sápad,
már büszkesége is fakó alázat,
és hallgatása némaság marad,

mig tükre nincs, hogy benne visszalássa,
mint változik meg minden arcvonása,
ha nem vigyázza tiszta gondolat.

1986

PAPÍRVERS

Zizzensz, gyűrött kis papírdarab,
surlódnak rajtad
az eldobott szavak,
mert az anyag
nem felejtí a formát,
amelyben lényegét
egykor birtokolták,
simulnál, oldanád
még a béna görcsöt,
kivánnád a régi,
cirógató gögöt,
amellyel a tollhegy
rád írta a lelked,
kivánnád az arcot,
aki elidőzött
fölötted, ha merted
követelni tőle,
hogv vissza vissza vissza
simuljon a bőre
minden leírt szóval
az első lemondásig,
amelyben az álom
gyűrhetővé válik.
És te így is őrzöd.
 Kiért, miért őrzöd?
Alig zizzensz már.
 A pusztulásod győzött.

1987

ESTI VERS

Erre már nincs is árnyék,
csak sötét, és még sötétebb.
Nem adom föl a lelkem!
Vétkeim benne élnek.

Vétkeim? Alig van Isten
ezen a tájon. Élet?
Piruetteznek a Föld
egy konok messzeségnek.

Testét rivaldafények
járlák be rendre, rendre.
Nem adom föl az estét!
Nem tör az életemre,

csak történik, és a forgás
úgy öl, ahogyan éltet:
reggelre az lesz fényes,
ami ma legsötétebb.

1987

Ha másra kényszerít a külvilág,
mint ami értelemmel tölti fel
a napjaid, s időtlen pusztaság
uralja kóros törvényeivel

az életed, naiv illúzió,
hogy megőrizheted még önmagad,
hiszen a versed már arra se jó,
hogy megcáfolja azt, mi megtagad,

mégis egyetlen és örök a tét:
hogy ne engedd a hit életterét
megsemmisülni teljesen soha,

mert ha egészen átfog a közöny,
már mindhiába gyújt e börtönön
kívül napot az ébredés kora!

1986

TEJÚT

Napszív? Kerengő bolygók vérerekben?
Így fáj az utolérhetetlen,
ha bennünk éget, lángol és világol,
önmagától
mégis elhatárol?

Ez konyha. Két lépés hátra és előre.
Hány galaxis telne ki belőle?
Agyonkavart, híg ebédek gőze
csapódik a bőrre,
néma gondok medrében lefut,

fénylik a Tejút,

csillag van kezemben,
csag kanál, villa, kés?
Én gyermekem álmára vigyázok,
hogy reggelre a halhatatlanságot
varázsolja rá az ébredés.

Te is várj ennél szebb napot!
Ha arcom horizontján
arcod fölragyog,
akarj színültig szeretni,
elmerülni, mint tóban a kő,
és én, ha lélegzetnyi
felszínre feltörök belőled,
kitapintom benned
vált nyomát a kőnek,
amit zajtalanul
mélyít az idő.

Nem vonok össze semmit,
nem vonatkoztatok,

helyén hagyom a csillagot,
s magam.
így a legnagyobb erő
elviselni azt, mi hátra van.

1987

+ + +

Amikor este kibékít a csend,
oly távolinak érzem ömnagam,
mintha egészen más lenne a bent
muló idő, mint ami átsuhan

a visszatérő mozdulatokon,
a körécentizett szimmetrián,
és arcomon, amiről nem tudom,
akkor hasonlít igazán reám,

amikor bambán örülni akar
mindennek, ami folytatást sugall,
vagy akkor, amikor nem hiszi el?

És szánakozom kétségeimen,
mert őket utánozza a jelen,
míg gondjaimra kérdőjel felel.

1986

Lehet, hogy hétköznapi lesz a versem,
de szenvedésed is mindennapos,
és közrendűen elviselhetetlen,
ahogy kegyetlenül belédtapos

az elmúlás, mert amíg maga fényez
maga köré egy hamis glóriát,
elveszíti jogát a létezéshez
a neki kiszolgáltatott világ.

Hiába rejted arcod mögé arcod,
hogy elfeledtesd vele ezt a harcot,
ha nincsen pajzsod, ami tőle véd.

tökéletes a jelen szemfedője:
azért taszít az átok múlt időbe,
hogy szülőföldet emeljen föléd.

1986

MATT

(1987. január 6.)

Nézlek.

Nem igaz, hogy téged!

Nem azonosítom veled

ezt a képet,

nem lehet

lakatlan test az én apám!

Didergek. Várom,

hogy visszahív a lelked,

hogy mosolyod millió ránc

rám kiáltson,

hátrasimítsd gyérülő hajad,

és mozdíts egyet a figurákon

ezen a túl pepita táblán,

ahol tévedni nem szabad.

Miért tévedtél, miért?

Visszafordíthattad volna még a játszmat,

hogy velünk veszíts, de ellenünk,

hiszen a halált kitalálták,

hogy földbe hulljon a nevünk,

de nincs halál, nincs!

Csak ez az örökre összecsucott

tábla van,

amit rázártál erre a világra,

és csukódása,

mint életed, olyan zajtalan.

TÁJKÉP

Gondolkoztatok-e ezen a képen?
Mintha átfordult volna már a késen
a domb, a kő, a fa, a régi ház,
s úgy állna itt,
mint ami moccanatlanul is ránk vigyáz,
és hűsége megtanít.

Lassan minden olyan megszokottá válik,
hogy se szép, se csúnya, csak örök,
semmilyen évszakkal nem vitázik,
de nyílnak, csukódnak benne
mennyek és börtönök,
azzal az észrevétlen eltűnéssel,
amit nem érzékel a szem.

És önkezevel szegi meg szívét,
a fényes, dobogó kenyeret,
és önkezevel morzsálja szerteszét
a birtokba vett táj felett
az, akit megőriz világa,

mert ez már a lelkiismeret
feltétlen ráadása.

1987

Kik arccal felénk távolodnak tőlünk,
oly mindegy már, hogy merre tartanak,
csak egyre gyűljön még a tér előttünk,
csak zsugorodjék az, mi itt marad,

mi itt vagyunk, és minden elmenővel
együtt nézzük, hogyan kisebbedünk,
mert ez a búcsú nappalokat földel,
már önmagunknak integethetünk.

Egy szkizoiddá rétegzett időben
a világító hit is oly erőtlén,
hogy apró fénye és nagy árnya van.

én nem tudom, hogy milyen lesz a holnap,
míg egyre jelen percek birtokolnak,
de a jövő nem csonkul általam.

1988

VÉRT

Mert magára emlékszik vissza minden ember,
és minden ember: az egész világ,
mit kezdene a történelemmel,
aki álmában sem ölel hazát?

Néha úgy tűnik, háttal fordulnak feléd,
de ez látszat, avagy próbatétel.
Oly mindegy a csillagnak, hogy szemből, vagy hátból
ragyog le rád, ha bírja messzi fénnyel,

hát az idő szerencsejátékain
ne engedd eljátszani magad.
Minden, ami szerelemmel éled,
a gyermek, haza, és a gondolat

a jövőd még, s úgy tied, mint a múltad.
Szeresd, hiszen a szerelme vértéz!
Nem csak égbolton villogó csillag,
de ember, ember kell a messzeséghez.

1987

Mindent szeress, hiszen annyira mélyen,
belülről színesedik már a táj,
ahogy a versben lobbanó egészben
ölelkezik az élet és halál,

mert látod ezt a nagyvilágot árván?
Szimbóluma üres kereszt maradt!
Hát úgy szeress, ahogy törik a bálvány
az újalázadó imák alatt,

hogy égj, ha élsz, ameddig égre hamvad
a sorsod is, mert nem születhet annak
tüzében tűz, aki magának ég,

ki képtelen a Minden úgy szeretni,
hogy végtelenbe tudja fényjelezni,
miért marad utána szürkesség!

1986

CSALÁDI KÉP

Aladárnak

Családi kép? Valódi lesz a kép,
ha mindent belülről fotóz a Mester,
és előhívja minden részletét
a gondolatnál nagyobb fegyelemmel,

mert úgy marad egész ez a család,
ha megújuló hite összetartja,
ha úgy tudja az egyetlen csodát,
hogyan hulló csillag árnya se takatja,

mert élete is lehet ez a kép,
míg benne ismeri föl a nevét,
akinek belekerül albumába

a hó fehérjével szegélyezett
megcsonkíthatatlan emlékezet:
miért született ebbe a családba.

1986

VIRÁG

Adonyi Nagy Máriának

Ugye, a távolságok csak
agyonlyuggatott menetjegyek,
és szorongás, hogy azt is lekésheted,
ami a tiéd, amit neked ítél
mindegyik oroszlán hava?
Jaj, micsoda életek
homlokára gyűl glória!

Milyen cellák a reggelek,
és milyenek a napok, évek.
Miképpen tökéletesebb
az, ahogy magad se félted?
Gyűrött kék egek közt szorongsz
egy szál hófehér testben.
Miképpen viselhető el
az, ami elviselhetetlen?

Látod? Közel vannak egymáshoz a kések.
Vétek élezni őket.

Hiába

tisztáljuk ki a szemfedőnket,
ha feltámadunk egyszer,
a pengék véreznek majd tovább
pirosan, mint az ember
minden valódi versben,
ahol egymással fölcserélhetetlen
valamennyi szó,
és valamennyi csend.

De jaj nekünk, ha a csend örök,
ha szelidebbek a börtönök,
mint az a virág idebent!

1986

EZÜST

Furcsa, hogy itt vagyok veled
a beláthatatlan világűr fölött,
ahol mindent úgy elfelejthetek,
ahogy színezüstbe vonják a ködök
a távoli csillagokat,
és egymáshoz forradnak a percek,
hogy velünk legyen a teljes életünk.
Ne múltunk, jövőnk
diktáljon rendet nekünk,
ameddig és szeretlek,
csak az, ami őriz mindörökre,
mint alakjában
nagy vizek sodrását a kő.
Szerelem így teremthető
ott, ahol tagadni vétek:
sorsunk ellen űr fölött sem
kaphatunk menedéket!
Híszel-e nekem, ha így, és jól tudod,
hogy semmi, semmi nem lehet igaz?
Innen és túl a pusztulásra még
témérdek időnk fönmarad,
hát akard, tedd, érezd, és hazudd
egy percre öröknek magad!

1987

IMMÁR

Szeretnék olyan tisztán beszélni hozzád,
mint a gyermek,
akinek csak egyetlen arca van,
aki a kínhoz nem társít önfegyelmet,
mert élete még nem bizonytalan.

Nem tudok.

Bármit mondanék, nem ártatlanok
lennének benne a szavak, de kések, tompa kések,
amelyek arra jók, hogy hadonásszanak,
mint bohócai a védekezésnek,
és nem mondanának rólam mást neked,
mint azt, hogy nagyon félek
tőled is, hiszen szinte már
magam ellen élek.

Miért van így? S ha így van,
miért nem vág a penge,
csak szabdalja nekikeseredve
a csendet, aminek úgysem árt?!
Nem őriz meg bennem így szerelmet,
és nem űzi el tőlem a halált!

Mégis

szeretnék olyan tisztán beszélni hozzád,
mint a gyermek,
aki a kínhoz nem társít önfegyelmet,
nem csonkít, rejt, nem üldöz semmit el.
Úgy mondanám meg neked, ahogy csak én szeretlek,
hogy nem tartozol immár semmivel.

1987

CSAK

Arcomba sírhatod magam, nem értem,
és könnyörtelenebb már nem leszek.
A teljesség fegyelmét megkísértem,
hogy álcázzon, ha minden elveszett.

Hát ennyi marad az őszinteségből?
Csupán ennyit veszítenél velem?
Ahogy kitaszítod magad a fényből,
úgy érzem, én is besötétedem,

és ez lesz a legigazabb halálom,
mert álmainkat végigélni álom,
de életünket átálmodni kár.

Oly fellebbezhetetlen az ítélet:
arcomba sírhatod magad, nem érzek
már semmi kint. Csak zokogni muszáj.

1986

HARMÓNIA

Itt a lelkiismeret
önmagával méretik,
maradj velem.
Nincs a versemnél szebb szobám,
nincs a szavaknál melegebb karom,
nincs testem, ami hervadjon boldogabban.
Higgy nekem,
keress meg magadban,
és ne félj:
zuhanni késő már nekünk,
csekély
elveszíthető életünk,
ameddig bátrabban megcáfolható,
mint ahogy benne létezünk.
Ne törjön hát arcodra kétség,
mikor a tornyok talpra állnak,
mert ha égis érnek is,
csak játéka a magasságnak,
és mi ahhoz sem tartozunk.
Virradjon fölénk bármilyen világ,
törvényei meg nem gyalázzák
azt a harmóniát,
amit magunkból alkotunk, kedvesem.

Látod, mennyire szeretlek?
S hogy maradj, mégsem mondhatom neked,
mert nincs a versnél szebb hazánk,
S benne
szabad az emlékezet.

1986

Kegyetlen pillanat az ébredések
mögötti néma visszatörpanás,
mikor a fényjelzések színt cserélnek,
hogyan megfakuljanak szíved csodás

vidékei, s mi végtelen lehetne,
ha nem bénítaná meg az idő,
elmúlik, mert a míves végtelenre
is ráteríthető a szemfedő,

ha benne égnek el az égitestek,
mert lobbanása nem ismer kegyelmet,
míg vele pusztul az egész világ.

Te törpe vagy, hát nincs jogod feledni,
nem kallódhat el benned soha semmi,
ami megőrzi csillagod korát.

1986

CSEND SZONETT

Tékozló csend! Hogy kijátszod a kérdést!
Út vesz el benned, város süllyed el,
belefárad a képzelet, az érzés,
míg teremti, mit újra elveszel.

A szó alig csen magának világot,
mintha több lennél, mint elhallgatás.
Csupán hiány vagy! Nyugalmad sem áldott,
nem társítható hozzá semmi más,

csak üresség, csak céltalanság, kétség
mindabban, ami emberi még, érték,
de nem marad, csak emlékezete,

ha te győzől, s nem értelme a szónak,
amelyben mégis, mégis él a holnap,
hogy te is, csöndem, tovább élj vele.

1988

NOVEMBER

Hová tűntek az árnyas, szép napok?
Arcodból kiűzték a fényt a gondok.
Valamikor reád hasonlított
ez a vidék, de immár meghasonlott.

A rét, az ég, a bűvös tengerek
már régen nem neked óvják a verset,
csak eltékozzák szerelmedet,
és fájdalomdából is fenséget nyernek,

hogy te maradj az ősz végi, kopár
föld, ami önként továbbadta már
gyümölcseit a tékozló világnak.

Szenvtelenül simít ágyat a szél,
hogy megvesse álmát a tél,
és rád púpozza a fehér dunnákat.

1988

SZEREP

Mi gyakran gondolunk már ugyanarra,
mintha a dráma lenne ugyanaz,
mely történéseit körénkcsavarja,
hogy csak az a szerep legyen igaz,

amit hevében ránk osztott a szerző,
mikor az egészbe betervezett,
s bár lap mint lap felnőtt sok új szereplő,
nem játssza másként ezt az életet.

A folytonosság úgy taszít előre,
hogy egyedenként hulljunk ki belőle,
és maga mögött semmit nem felejt,

tudatunk mégsem éri föl a véget,
mert szerepet veszít benne az élet,
s magával hantolja el a sikert.

1988

KÉP

Megszoktad-e, hogy itt festve van minden?
Csak benned él még a bizonytalan,
rajtad kívül eleven világ nincsen,
a rét, az ég, a fény is festve van.

Hogy letépném a legkékebb virágot,
és bármi áron elvinném neked.
De érzed a kiszolgáltatottságot?
Csak drót a szár, rongyok a levelek,

s a szirmok is! És nincs valódi harmat,
mert gyöngyszemeket könnyez ez az éj.
Hogyan játsszak itt életet magamnak,
s mit adjak belőle neked? Beszélj!

A hang valódi, mondd, valódi hang még?
Ha bábu lennék, tán bele se halnék.

1988

SEVERS

És egyszer minden ajtó zárva lesz.
Sehonnan nem indulsz, és sehová nem
érkezel meg, csak egyre kint rekedsz.
Még azt reméled, hogy valaki vár benn,

de a ház egyre ismeretlenebb.
Hiába kopogtatsz, magad se hallod,
emlékeid sem tartanak veled,
világod hiányát mintázza arcod.

Makacsul vársz, vagy bolyongsz, egyre megy.
Nem változik se kint, se bent a semmi.
Nemlétedben a lét se lenne meg,
mért kell neked önmagad észrevenni?

Szabad vagy! Ez se élet, se halál.
Dörömbölsz? Rúgsz? Az ajtónak se fáj.

1989

LÁTOMÁS

A színeket már összevegyítette
a sugártalan palettájú ég.
Nincs kék, se zöld, és nincs fekete este,
csak magát satírozott szürkesség.

Mintha a formák megszűnnének benne,
felgöngyölíti szőnyegét a tér,
és ahogy gyúri egyre végesebbre,
fonákján szivárog a szürke vér.

E göngyölegben nincs helye időnek,
magába térül mindenütt a szőnyeg,
hogymeg semmihez ne kötődjék soha.

Nincs hát galaxis, nincs fényévnyi távlat,
mert arca sincs a fölvérző fonáknak,
ami világhoz hasonlítana.

1988

ÉJSZAKA

Éjszaka van közel a világ.
Alszik. Nem történhet ellenem.
Valahonnan gyöngé mozgást hallok,
talán a gyötrő élet, sejtelem

hangját. Meleg a bocsánat.
Ég a test, ha lelket ér a lélek.
Siet a vér, ha kerülőkkel is
vissza a szívhez. Soha el nem téved.

Kellene a lüktetés szava.

Álmodom: ne bízz fát a szélre!
Mindhiába tudnád, erős a gyökér,
ha szemed csak a csapzott lombra nézne,

engedd! Eleven, tiszta nyár kering
benne még, de múlik nemsokára.
Minden évszak becsapja megint,
s hogy élni tudjon, újra megbocsátja.

Kellene a keringés maga.

Dereng az ég. Mondd, ki ellen ébred?
Arcod, mint a csapzott lomb, susog.

Lennék nedve éltető gyökérnek.

1989

KÉT SZONETT TŐKÉS LÁSZLÓHOZ

1.

Most légy erős! A mi erőnket őrzöd,
hiszen nélkülünk értelmetlenül
mérnéd magad az örvénylő időhöz,
ami egyre önmagába merül,

hogya a felszínbe mélységet keverjen,
mikor a mélység ragyogást keres.
Most magadhoz kell légy nagyon kegyetlen,
hogya maradj népedhez nagyon kegyes!

S üldöztetés, és jaj az ára annak,
hogya érvényt szerezhess igaz szavaknak,
bennünket is átérjen hű hited,

túlnőve minden zsarnoki sötétén
a sok egyedi fény egymásra nézzen,
s a látható időt teremtsé meg!

1989. december 16.

2.

Mit érzel most? Be piros a szabadság!
Be drága vér, be drága fájdalom!
A harangokat nagy szelek zúgatják,
majd végigsimítnak a holtakon,

és te sem érted már, (de mondd, ki érti?)
miért oly szörnyű a történelem,
hogy önhibáit bűnökkel tetézi,
és átgázol a nemzedékeken,

de te, ki ígét teremtetted érte,
és fölkészültél bármi szenvedésre,
tudod, úgy értékesebb, igazabb

a hit is, hogyha áldozattal méred,
és győzelmén a szabadságot érted,
hiszen papjává szentelted magad.

1989. december 26.

ÁTMENET

Elhiszed-e, hogy már nem les rád senki,
nem rója föl mindazt, amit beszélsz,
vagy mosolyod még a rettegést rejti,
hogy álom marad, álom az egész?

Hiszen álom volt csak, távoli fényjel,
amíg hitéből szenvedés fakadt!
Ilyen hirtelen hogy is hihetnéd el?
Nem voltál eddig soha még szabad.

Harmincöt évéd minden perce lüktet,
konokul idültek a rút sebek,
lesz közöttük talán, mi el se tűnhet,
csak íratja a fájó verseket,

de éledsz már te is, muszáj remélned,
hogy álmaidat valóban megéled!

1989. december 27.

EMLÉK-VÍZIÓ

(Szatmár, 1970. május 14.)

Ma szűk medréből kilépett a szó!
Sodorja már magával ezt a tájat.
Úgy omlik jóra rossz, mint rosszra jó,
és örvényekkel pörögnek a vázak.

Ki menekül, ki menekít, ki hal.
A mondatok az értelmetlenségig
duzzadnak föl, s bár egyre több a jaj,
az áradatban semmivé enyészik.

A ház, ha áll, ha bírja, tartja még
a régi otthonnak bár küllemét,
riadt ablakait mereszti szerte.

Hogyan lehet, hogy ott rombol a szó,
ahol a tiszta mondanivaló
forrásait a csend be sem temette.

1989

RADNÓTI

Mondd, miért vagyunk újra végveszélyben?

Az idő, mint a szögesdrót, övez,
és az, aki nem menekül el mégsem,
lassan hitének csak árnyéka lesz.

Arcunkat megcsonkította sok átok,
ha a múlt fáj, egy évezred nehéz.
Lehet, hogy égre rossz percben kiáltok,
de egyre Radnóti hűsége néz.

Az embertelenségben örök ember,
ki halálával mitoszként üzen.
Miért hullt el egy rút történelemmel?
Miért nem védhette meg senki sem?

Minket ki véd meg? Gyöngye vért a szó már:
halál kezében fekete a szótár.

1990. április

TÖRTÉNELEM

A mártíromság már nem öntudatlan:
vereségen túl nincsen áltatás.
Sebek fertőződnek el a szavakban,
és nem kötüzi őket, csak a gyász.

A kor, amelyben farkasok elégnek,
vonításokból gyűjthet éneket.
Én nem bocsátok meg a szenvedésnek,
amíg nincs égbolt életem felett,

hogy őrizzen rólam egy tiszta képet
az időn túli, örök számvetésnek,
ami történelmekre nem szakad,

hogy pusztulásba űzze a világot,
mert áldozatból nem lehetek vádlott,
s vádlottként sem lennék, csak áldozat.

1990

HÚSÉG

Már nem tudom, milyen lenne a táj,
ha nem leheltem volna bele lelket,
de így adózó szépsége is fáj,
mert rímek közé szorítják a versek,

és szakaszokra szaggatja a csend.
Ó, nem lesz szabadabb a kimondástól,
hiszen otthont nekem csak úgy jelent,
ha cáfolja azt, ami engem cáfol,

és megvéd attól, ami megtagad:
a gyermekkort, és nagyapó meséit
az erős karú diófák alatt,
ha a zizzenő levelek is védik.

De védik-e, vagy könnyen zúgnak másról?
Mi lesz, ha lelkünk is kivész e tájból?

KARÁCSONYI VERS

Már csak a gyermekek arcán van Karácsony.
A kijátszott, száradó fenyőfát látom
a ragyogás mögött,
és didergek vele.

Add, Uram: ne szálljon szavam senkire.
De a kislányom arcán Karácsony van!
Őriznem kell őt, amíg lehet,
és amíg nincsenek angyalok,
magam kell legyek.

Aranygömböket aggatok
áldozati ágra,
a csillagszóró úgy ragyog,
mintha égre háгна,
füzérek álma szövi át
a csendes, zöld világot,
ami nem remél folytatást,
se halhatatlanságot.

És örül a gyermek. Újjászületik benne
a megváltó igézete.

Nem Háromkirályok hozzák,
mégis
az ajándék szebb soha nem lehet.
Minden anya rettegi Heródest!
Minden ünnep győzelem
a fájdalom felett.
Ne adj, Uram, erőt soha másra!
De bocsásd meg nekem:
a csoda is a lélek hazugsága,
mint a szerelem.

FOHÁSZ

Maradj örök értékünk, drága Isten,
kétségeinkből támadj újra fel,
hevítsd lelkünk a megfeszített hitben,
mert jaj, a testnek egyre hűlni kell,

mert tenmagad sem válthatod fehérre,
ha hontalanná válik itt a szó,
fohászunk mindhiába tör az égre,
alatta fájdalmunk mindenható.

Jönnek, tűnnek korok és forradalmak,
az ember kiált, elvérzik, vagy hallgat,
sorsa vétkes, míg bölcsője hamis.

Te mindenütt vagy, most sem lehetsz máshol,
hát mentsd e tájat, mentsd a pusztulástól,
és ments meg vele, ments meg minket is!

IGAZSÁGSZOBOR

Önváddal, dühvel, fegyellemmel,
szerelemmel, vagy gyűlölettel
mintázza vágyait az ember,
formát gyúr, testet gondolatnak,
bálványt, mit imádhat, tagadhat,
és amit érez, íme, képes
hozzámérni a kétes „mindenséghez”,
hogy jogot vívjon ki magának
ahhoz, amit valóra válthat,

de nincs sehol szobra igazságnak!

Nem lenne érzéki formája hát,
amit bűnös, büntelen, ítélő, ítélt
egyaránt ért és érez át?

Vagy csak nem született meg a szobrász,
aki úgy farag le a mindenségből,
hogy minden hamis elhulljon vele,
és meglelje azt a formát,
ami az igazság lényege?

JELEN IDŐ

Hát földajam? Ahhoz már túl sokat
veszítettem, hogy lemondani tudjak.
Hitnél is erősebb az akarat,
ha a célok ösztönökké fajulnak,

és mert belefásul az értelem,
megtagadom, amit be kéne lássak:
hogyan csak a pusztulás tart ki velem,
bármit ragyogtatnék föl folytatásnak.

Tudom, hogy minden szó erőltetett,
tudom, hogy minden mozdulat erőtlenség,
tudom, hogy így is, úgy is tévedek
a nem tudom, hová tartó időben,

ami a hantokat halmozza rám,
de nem fogadom el, hogy nincs hazám!

GYÓNTATÓ

Lejártak a HIT, REMÉNY, SZERETET,
SZABADSÁG, EGYENLŐSÉG, TESTVÉRISÉG
nagylemezei,

serceg a tű EURÓPÁN,

keringőznek a boszniai hegyek,
sztriptízt lejtének kísértetek,
tűntet az erdő, korhad a határ,
vendégmunkát vállal a halál,
és mindegy már, hogy templom, vagy bazár:

ennek a világnak nincs értéke, csak ára.

Borul a szirupos kehely,
ráömlik a tartalom a tájra.

– Minden bűn közös! Gyónjatok!
Akkor is, ha nem oldoz föl senki!
Akkor is, ha áldozni már késő,
akkor is, ha bárszekrény a szentély!

A mennybolt a földre térdepel,

és én gyónás helyett azt hazudom:
mindörökre Erdély.

1992

MERT ...

Mennyi sötétből gyűl a virradat!
Mennyit kell álmodj egy kis ébredésért,
amíg az egyre tűnő megkísértést
is bevilágíthatják a szavak!

Jelentésükben egy az értelem:
hiteles képet tükrözzön a vesztes,
amellyel tékozolja a teremtés
benned a teljességet szüntelen,

mert homlokod az égboltnak fele
csupán, és a hiányt hiába érzed,
megannyi fényjele a messzeségnek
képzeletedbe sem ragyog bele,

oly véges a tudat, oly tökéletlen
az öntudatlan nagy tökéletesben!

PERNYE

Nincs már vigasz. A metaforák égnek,
és íme, a világnak ez sem árt.
Csak megjátszotta, hogy van benne lélek,
hogy drágán vesztegesse a halált.

Olyan embertelen embernek lenni!
Az életet megbánni nincs erőd,
a ráció tökélye az, hogy semmi
nincs ott, ahol minden volt azelőtt,

és minden versben meg kell halni újra,
a szó már a semmit is lángra gyújtja,
remeg a fennsík, mint a délibáb,

de nem ige száll, csak fekete pernye
az elhamvadó lelkiismeretre,
ha fényét veti tűzre a világ!

1991

Nincs kegyelem! Már fölkésztek az árnyak
az égboltot teremtő homlokon.
A csillagok mind sötétebbre áznak,
és ringanak az elhagyott tapon.

Kihull a világ a varázstükörből,
mind kevesebb a szó, és több a hant.
A költő rímel életről, jövőről,
szívekben húronként szakad a lant.

Már hóhér minden pillanat. Az óra
pengéjét a számlapon körbehordja,
és üti büszkén: elvégeztetett.

Te leporolod magadról a véget,
magára hagyod ezt a mindenséget,
ÉS SÉTÁLTATOD KÖZTÜNK SZELLEMEDE.

1992. május 4.

BALLADÁKON TÚL

Hát kiöregedtünk a balladákból!
A várrom több lelket be sem falaz!
A pengeszirt a felhők mámorából
legfönnebb arcmosó záport fakaszt.

Ó, áldozunk mi a fenség nevében
mindabból, ami feláldozható!
Ha csupasz fákkal marasztalt az éden,
s a harangokból ránk zuhant a szó,

mi feláldoztuk a legkevesebbet,
az értelmet megbódító szerelmet,
ami a sírnak is távlatot ad,

s most balladákon túli fegyelemmel
egyenesedhet föl bennünk az ember,
mert Isten előtt is állva marad!

1991

VIDÉK

Lehet, hogy tőled mindent elvehetnek,
mert semmid sincs a fényeken kívül,
de azok lesznek veled kevesebbek,
akikben lassan életed kihűl.

Fölébredsz. Ím, a valóság marasztal,
a gyermek követeli a mosolyt,
körbekerít egy törékeny vigasszal,
és már az fáj, ami lesz, ami volt.

Már ő fáj, aki nem tudja, mi végre
göngyölgeted mosolyok melegébe,
kísérje hűen egy igaz mese,

amelyből teremthet olyan vidéket,
ahová sehonnan is visszatérhet,
ha majdan minden elveszítene.

ÁRADAT

Emlékszel még? Úgy úsztak el aombok,
mint csöndjükön kuporgó nénikék.
A hullámzó föld mosta az égboltot,
és bontotta vitorláit a vég.

A félelem kegyetlen szerelmével
ölelt egymáshoz a látóhatár.
Éreztük: az Úristen velünk térdel,
mert áldásait elherdálta már.

Fohását erősen fontuk a szélbe,
az örvénylő csendből magát kitepte
és szárnyai fölé emelt a szó,

emlékszel? Most az ég hömpölyög, árad,
s nincs Istene egy fordított csodának,
mert költészet nem mindenható.

NYÁR

Micsoda tűz volt! A levegő
ijedten kapkodta szoknyáit,
a part a túlsó parthoz menekült,
és megszűnt a tenger.

A Hit szobrai beleolvadtak
a köröttük izzó kísértésbe,
csak az idő játszotta meg,
hogy tűzálló, mint a lelkünk.

Lassan, pernyék szárnyain szállt el a világ.

Haszontalanul igazakká égünk,
mire lerázzuk hamvainkat.

A szorongás, ítélet,
hétköznapiakra uszító kétségbeesések,
egymást szaggató lelkiismeret
egyetlen jelentést bír már el csupán:

*Öleld bennem a halálraitételt,
mert halálra nem én ítélek!*

És közömbössé válik, hogy önmagunkhoz
az elmúlásarán teremtünk jogot,

mert nem vagyunk többé
sem boldogtalanok, sem boldogok.

PASZTELL

Akár a lelkünk lehetne a fenyves,
mély csöndjében annyi titok remeg.
A mennyekbe fölkúszó meredekhez

homorítja az Isten az eget,
és fönt, a végtelennel testközelben
az ég földdel cserél lélegzetet.

Mintha a szélkerengő telhetetlen
lenne, a fák egyre morajlanak,
s a fájaldalmát zúgató rengetegben

hűsíti olykor homlokát a nap.
Ó, itt a sík gögös terjeszkedése
már céltalan: csak fönt van és alatt,

ami méltó lehet a messzeségre.
A csúcs egyszer csak a mennyekbe vág!
De nézd: egy kis tisztás gagyog az égre,

s szorongva állja körül a világ!

AKVARELL

Belebámulok a nagy akvarellbe,
amit körém fest a hajósi nyár.
Nem vagyok szegény, amíg telik versre,
és élek, amíg kísért a halál.

A horizont partja már árveszélyes:
ránk ömölhet a kristályvizű ég,
de lesz-e mentőövünk a művészet,
ha fuldokolni kezd a messzeség?

Ha lelket süketít az ég zúgása,
nyájakat uszít egymásra a szél,
mondd, hallszik-e a fények áriája,
ha a kézfogás rímekről regél,

s történelmünk komor freskói ellen
világít-e a nyár az akvarellben?

FONÁK SZIVÁRVÁNY

Már nincs hitele az őszinteségnek.
Kegyetlenebb a képzet, mint a látvány,
kullog a szó a rettenet mögött.
Feslik a fény, a messzeség, az ének,
fonákjára fordul minden szivárvány,
mert a varázslat múltba költözött.

Egy lelkeimmel még védett övezetben,
ahol más idők órái dobognak,
ne legyen soha hamis képzeted!
Miért játszanálak ki magam ellen,
ha azért téved el velünk a holnap, mert nem találhat ránk
emlékezet?

Oszlik a köd, s az élettől az álom:
úgy taroljuk le az illúziókat,
hogy igazat se hazudhassunk már!
A csend nagy gödröket mélyít a tájon,
mintha hantot vetne a földgolyónak,

és lehull rólunk a látóhatár.

TÉLI TERCINA

A jéghegy az ég üvegébe vág.
Hasad a mennybolt, kifordul belőle,
mint égi tartalom, a másvilág.

Cseppenként hullatja a jégmezőre
lélegzetét a szél, vérét a vad.
A látóhatár, mint a táj nyakörve,

megfeszíti a fénypórázokat.
Veszítened kell, ha széthull a forma,
mert a látvány elpusztulva tagad,

de lelked, a kijátszott metafora
túléli képzettársításait,
s mire a fagy az eget letarolja,

fölperzseli földi játékaid.
Már a végtelen kereszttüze éget,
és a tartalom belülről vakít.

Nem nyüzsögnek halállal messzeségek,
a fénypóráz, a nyakörv elszakad,
szétfeszíti kalitkáit az élet,

s kirajzanak veled a madarak.

VÍZESÉSEK

Cél régen nincs, csak vállalt helyzetek.

De olvadnak még az érchegek,
és öntőformája lesz a tájnak
az érzélem: konok ébredés.

Elviselni a világot
nem vagyok magányos, csak kevés.

Gyermekkorom határképzete:
a barna földre festett
vastag, piros csík,
amely kettéhasít otthont és hazát,
rajzunk vonul végig. Szaggat és tapad.
Mintha életmentő veszteséimet
toborozná rímek, és szavak,
vers lettem: soha meg nem történő szabadság,
nyár, ami elherdál minden sugarat.
Csend. Petyhüdt, gyűrött fények
gondolat alatt.
S míg az istennő vidékét gyúrnám hozzád, érted,
a csúcstól ásom, amióta élek,
mert bennem az és is a legmélyebbre rejtett
valósága a mindenségnek.

Lehet élni így? Ebből a mélységből
be lehet-e látni könnyes Európát?
Vagy csak félni lehet? Féltetni lehet?
Egy rád bízott világot, a gyermeket,
akiért akkor is muszáj,
amikor már nem lehet
megjátszani az életet?

Visszasírom a vízeséseket.

Mert örök álom minden ébredés között
sodró vizek mélyén kősziklának lenni,
ahol folyamat a megtisztulás,
nem ejt foltot a múltó időn semmi,
ahol nem szerelem már, de nem is halál még
az átsuhogó, boldog messzeség,

és lehet, hogy csak ennyi a tét:

megőrizni hitünk szerelmeken túli
vízesések sziklarendszerét.

UTÓPIA

Talán a mindenség belefáradt
abba, hogy tökéletest játsszék?

Talán a játék
rendet váltott?

Süvít a szél
Isten ujjai között,
tenyeréből
söpri a világot,

és úgy kavarja
a teret az űr,
mintha a teljesség agóniáját
egyedül az ember élné át,
s az űrré váltott lélek magánya
viselné el a tehetetlenséget.

Bolydul a boly. Még utoljára
fölvérzik benne tartalom és képzet,
történelmek mitológiája új halálra ébred,
a haza, a szentség, a vers, az értelem
nevében küzd, öl, szeret, és igáz,
majd könnyedén, mint Krisztus a vízen,
átlépdél kultúrán, hiten
egy mindörökre lelketlen világ.

És lombok hullámaiba
nem mosnak többé arcot az egek,
kiszárad tengerbe tévedő folyó,
tévelygő lelkiismeret,
füstbe, koromba, jajba, félelembe
hulló földgolyó lesz az emlékezet.

Apad a kristályvizű szó,
gyűl az információ,
hír, parancs, reklámszöveg,
a mosoly reflexe kiég,
nem sírnak föl a tengerszemek,
városok, utcák, terek, gyermekek,
tűnik az otthon.

Kivész a magány, és család.
Üzlet lesz az egész világ,
beton a föld, acél az ég,
végtelen pult a messzeség,
forgótókék a galaktikák.

Az ember eleven robotja magának,
halhatatlan és irányított biológia,
akit már semmi nem alázhat,
mert nem gyűlöl, nem szeret soha,
csak eszköze egy végtelen
és végzetes kiárusításnak,
amikor történik a CSODA.
Isten álmodik.

Álmában fölillantja a lélek
megtörten is fénylő tükeit.
Előtör egy dallam, jajdul egy szó,
vérezni kezd egy robot keze,
mintha szerelmek emlékezet
ragyogna betonon, acélon,
és rést hasítana tetszhalottak arcán,
színek borítják lángba a végtelen teret.
Oszlanak műanyagcsillagok, neonfellegek,
a hatalmas pult, az üzlet, a látszat,
a betonbunker sóhajban remeg.

Felébrednek az emberek.

Mintha megváltó lelkiismeret
parancsa lenne az ige,
rombolnak maguk körül
mindent, aminek nincs szíve,
a páncélok alatt, a földben
moccannak túlélő kis magok,
zsenge csírákkal kardot rántanak
kivívni szarat, lombot, holnapot.

Hódít a zöld. A távolságok
egymáshoz közelítenek,
satírozott arcú költők
föloldozzák a rimeket,
és mint a versben fakadt forrás,
ami a szomjat tűzzel oltja,
újra születés-halál
között ívelő látóhatár
fenségét glóriába vonja
egy emberi álom,
hogy kételyekben, föl-fölismerésben
égjen az élet,
és ki-kihunyjon a látóhatáron.

HIT

Takarj be hóval, némasággal,
hiszen tudod, hogy pőre föld vagyok,
gyökerekig horzsolt föl a madárdal,
s megköveznek a hullócsillagok.

Légy homlokot ölelő horizontom,
ne sodorjon szél túl rajtad soha,
légy derengésem túl a horizonton,
ha oldja béklyóit az éjszaka,

maradj hitem bölcsőjét ringó távlat,
bőrömet elszínező sejtelem,
takard rám lélegzetét a világnak,
hogy ne dermedjen rád lélegzetem,

de ne szánts, ne vess, ne arass e földön,
mert konok álmok sírhantjait őrzöm!

NOÉ

Mit vinnél magaddal
most, ha Noé lennél,
s ha lenne bárkád,
ami birkózik a szennyel,
hogy bármi áron
túlmenthess az áron
egy kis mindenséget,
amelyben az élet
még mindent újraélhet?

Mit vinnél magaddal?
Mondd, hogy mit szeretnél,
s mi fontosabb annál,
amit valaha szeretnél?

Melyik domboldalról
mentenéd az erdőt,
melyik folyópartról
mentenéd a rétet,
honnan szakítnál ki
egy kis horizontot,
hová rejtenél el
egy kis messzeséget?

Milyen görög álmot, milyen éber Rómát,
milyen örök várost, milyen Európát,
melyik dómot, himnuszt, szimfóniát, verset,
istenszobrot, freskót, mítoszt, történelmet
választanád, Noé?

S ha telve már a bárka,
sóhajtásnyi súlytól
süllyedne az árba,
mi az, ami nincs még,

ami nélkül mégse
menthető az élet
újabb tévedésbe,
mi az, ami nem cserélhető fel
semmi másra,
menthetetlen,
de el nem hagyható?

Mire választottál ki, te kiválasztott?
Többet, kevesebbet
menekít a bárka,
mint amennyi belevész az árba?
Életmentő, szabadító,
vagy embertársaid árulója vagy,
és hős, vagy csak menekült leszel
azon a világon,
ahová egy világot veszítve érkezel?

Hát mit vinnél magaddal
most, ha Noé lennél,
s ha lenne bárkád,
ami nem süllyedne el?

KLASSZIKA

Egy a hely, az idő, és egy az átok.
Ily klasszikus színjáték életünk.
Fokozza a meghatározottságot,
hogy végletig játsszuk, mi végbe tűnt,

mert nem lehet ott nem tévedni többé,
ahol a tévedés művészete
a kötöttséget festi ösztönökké,
hogy szellemünket bábuvá tegye,

és rángassa, mint jó paprikajancsit,
aki a múlt időkre visszakancsit,
de előre csak zsinórokig lát,

mert nem érti, hogy helyzete a látszat,
tehát a látszat helyzet-látszatának
színpadán éli a tragédiát.

HAMU

A szavak járnak le-fel a szobában.
A nincs léleknyi szünettel sem áztat.
Úgy bolyong itt minden idő a mában,
mint ami minden idő ellen lázad,

mert minket már minden perc megalázhat,

és soha többé nem jön el a kezdet.
Állíthatunk szobrot csend közepére,
imádhatunk jajból faragott szentet,

fehér ruháink föléd feketednek.

Ó, kő kövön, emlék emléken vásik
a tökéletes meghasonulásig,

ami kiterítkezik szennyesére.
Az ideálok jellemvesztése,
az évszaktalan évszak fagy a tájra,
és korhadásba olvad nemsokára.

A jajszó végtelenszer egyszemélyes:
hitünket úgy rostálja az enyészet,
hogy világégések hamuja rejtse
a szerelmet a lelkiismeretbe,

és önző rímekbe ölje az álmot,
versbe fojtsa az eleven világot!

MÁNUSOK

Mióta élek, egyre csak vesztilek,
hogy velem semmisülhess szüntelen,
és versekké sorvasszanak a rímek,
de elég lesz-e hozzád életem?

S kitart-e a zárszóig ez a vesztes,
hogy ragyogjon egy végső pillanat
halállal igazolva a teremtetést?
Hűlsz-e velem majd egy kereszt alatt?

Az órában bölcs mánusok dobognak,
hogy körben lefejezzék az időt,
és a mából soha ne legyen holnap,
csak mindig ezután és ezelőtt,

s örök közt ingó híd legyen az élet,
melyen mintha sehova követnélek.

ALKONY

Besüt a nap, súrolt, kis füstös árnyak
írnak a papírra nagy csöndeket.
Minden gomolygást hűen illusztrálnak,
míg rájuk nem siklik a lehelet.

Valami mindég kívülről bont rendet,
hogyan szertehullják a harmónia.
A kisvilág a nagyvilágért szenved,
s nem menekítheti magát soha.

Most küszködöm egy elhagyott világgal;
a Napot már horizont metszi át,
és papírom marad az áltatással:
leopta róla az idő magát.

Az alkony árnyakat terel a földre,
de a papír még vakító fehér.
Hirtelen sújt rá a ceruzám töre,
s a horizontot előnti a vér.

CSÖNDKASTÉLY

Kedvesem, ez a csönd hatalmas kastély,
melyben végigálmodunk száz szobát,
s az ébredés az a kegyetlen harctér,
amelyben elvérzi a csönd magát.

Két ember közt egyetlen út az élet,
azért oly sok köztük a tetszhalott.
Míg az álmok mozdulnak és remélnek,
a kastély bezár minden ablakot,

és különvállik, ami bent és kint van.
Ne légy társam, de kínzóm se a kínban!
Hiszen mindkét világ oly ostoba:

mivel itt a hiányok összezárnak,
amott behódolunk a valóságnak,
hogy ne ismerjük föl egymást soha.

VILÁGÉVSZAK

Jégvirágmező nyit az ablakon.
Dermedésig tapossa a tekintet.
Itt ez a messzeség felsőfokon:
hókrisztályosítja bölcs rímeinket.

Ha akarod, a körmöd belevág,
s vérezni kezd jegecesen a távlat.
Ennyi terrort szenved el a világ
attól, akit az ablakok is zárnak,

és unja már e világ-évszakot!
Unja: a folyók érszűkületében
a hordalék is tükörré fagyott,
hogy az égből magára visszanézzen.

Unja a náthás hétköznapiakat,
unja a hókoronás ünnepséget,
ahol borgőzők homlokra tapadt
egén gyöngyöznek föl a csillagképek.

Nem kérdez, magyaráz, nem menekít.
Már azt is unja, amit föl sem ért még,
s ha betörné a jég ablakait,
semmivé vakulna vele a térkép.

LASSAN

Halálban vagyok halhatatlan,
hát úgy szeretlek, égve. Lassan,
ahogy a konok őszi tájban
magát pusztító ragyogás van.

Valami élő csendtől vérzik
hallgatástól felismerésig
egy szó, ami csak kettőnk földje.
Lassan, temetve sodor össze

parányi hantunk Golgotája.
Nem születtem feltámadásra!
Nem válthatlak meg! Meg nem válthatsz!
Együtt vetjük le glóriánkat

mikor a testünk földdé válik.
Kísérj engem a Golgotádig.

SZUBJEKTÍV

Hogy utazik át rajtam a föld.

Csúszások hasítanak keresztül, erdők,
lapályt rögzítő villanyoszlopok,
pillogó városkák,
rég megvakult falvak.

Mint üzött vad, úgy fut mögém a táj,
s e vad üzetés egyre körbejár
Gyergyó, Pest és Szatmárnémeti
között, a velem kijelölt határ
vadász-zónája konok szavaknak,

az Udvar, amit meg kell védenem,
míg birtoka veszendő életem
hitének: hogy otthon vagyok benne.
Törvényt ül a hit a rend fölött:
bármi van e határok között,
velem talál rá
a végtelenre,

és bármi tör az udvarba, sebez,
bénít, öl. Kényszerem védekezni.

Megállni már csak egyszer lehet:
a halálon túl
nem utazik semmi.

Kőrösi Csoma Sándorhoz

Nem voltál az egyetlen magyar,
akit gyökerek
az éggel összefontak,
hogy álmok tévelygő ablakán
jelöljék ki helyét csillagodnak,
nem voltál az egyetlen magyar,
mert helyben is
végtelent jár a nemzet,
s egy évezred stációiba
belefáradnak a kontinensek.

Nagy az út a kiútatlanságig,

ahol nincs se ó-, se új haza,
csak lelkünk földjén
megvívott csatáink
szorongatott birtoka,
ahol minden
érthetővé válik,
és mégsem marad
szótárunk ahhoz,
hogy lefordítsunk a világból
egy folytatható mondatot.

Mondd, Sándor,
most
milyen utakra üzne el a kétely,
hogy megtaláld
azt az igazságot,
ami nem pusztítható el
tévedéssel?

Mi lenne most számodra a cél,
hogy hit maradjon az életed ára,
és ne add föl, mert nem taszíthatod
a hitet soha
a megalkuvásba?

A „Soha” szakít át két századot,
hogy visszakövetelhessen a nemzet,
és lelke legyen
az önismeretnek
az erdő, ami téged áthatott.

Hát lásd és tudd
e helyben zarándokló
fogyó magyarságot: már szülve temet,
és tedd, hogy az egész világot bejárva
hazaérjen a lelkiismeret.

SATÍR

Arra riadsz, hogy a lelkedbe törtek,
érzed, hogyan rámolnak legbelül.
Az eszközök oly régen ismerősek:
ellenük éled fegyvertelenül

meg a félelem tökéletességét.
Csak ezt viheti csúcsra életed
itt, ahol leszakad veled a térkép,
és besatíroz az emlékezet.

Kis világod hiába rejtet-zárod,
a pusztulás szótlanul beszivárog,
és süllyed benne lélek-hit hazád,

a Szó, amellyel a boltíves élet
otthont kuporgat tűnő Istenének,
míg anyanyelved nem a némaság.

MÁRTON ÁRON ÜZENETE

Korok az embert vasra verhetik,
poklaiba taszíthatja a rendszer,
amíg bilincselhetetlen a hit,
a vasnál erősebb a hívő ember,

és nem veszhet a glóriája el!
Féltéssel teremti tovább a képet,
hogy erdők könnyeit itassa fel,
s méltóvá tegye az emberiséget

az Időhöz, melyben nincs hátraarc!
A Hit és az Igazság Isten fénye,
amit nem árnyékolhat be a harc,
ha az ember magával küzd meg érte.

Márton Áron! Hiteddel üzened
a jövőt, ami nem viselt még vétket,
hogy alku tárgya soha nem lehet
az Isten, nemzet, ember, és a lélek.

TÖRTSZONETT

Érvelhetsz magadért, vagy magad ellen,
a szavak közt bizonytalan a csend,
s amit kérdőre vonsz, cáfolsz, vagy renden
kívül taszítasz, feltör ellened,

mert nincs a világban már bizonyosság,
nincs tél sem, melyben hófehér a hó,
az istenségig emelt szentháromság
számrendszerében már nem osztható

a hit, és a valóság könnyű törtje,
ami az évszázadokat gyötörte,
hogymúlttá sorvadjon, ami teremt,

míg történelmünk talmi fennvalókért
fölkoszorúzta magában a hóhért,
ha bölcsen végezte ki a jelent.

HAZÁTLANOK MILLECENTENÁRIUMA

A honfoglalás, mondd, mit jelent annak,
akinek hazája nem lesz soha,
aki sötétben született magyarnak,

hogyan árnyától éljen a glória?
Hogy éli meg az ezeregyszáz évet,
ha úgy érzi, elhagyta a haza?

Készen kapott hazát, és veszteséget.
A történelem vádlottként örök,
mert megteremti ezt az ellentétet

a haza és a hazátlan között.
A vonzódás a fényhez örök kényszer:
rációt győznek érte ösztönök,

hogyan leszámoljanak a vaksötéttel,
hiszen minden élni, látni akar.
Otthont teremtvén küzdeni a véggel.

Másként nincs élet, ember, és magyar.
És mi, mintha már csak sötétben látnánk
a fényt, ami árnyékába takar,

többletként éljük a haza hiányát,
mert ami nincs, lehet a végtelen,
s egy nyelvében élő világ hazáját

őrzi bennünk a boldog értelem.
De nyelvében egy világ meddig élhet,
ha nincs földje ahhoz, amit terem?

Meddig lehet a fény árnyéka élet?
Meddig ad otthont hitünknek az ég,
s mikor jön el a nap, mikor a fénynek
s árnyéknak közös hona lesz a vég?

ÉLETVERS A JELENKORBÓL

Senki ne hitesse el velem,
hogy a szellem morzsánál többet ér
itt, ahol napi félelem
a morzsánként elfogyó kenyér,
ahol az idő holnaptalan
csöndjébe már csak gond vakul,
és a szorongás, düh, fájdalom miatt
nyomorba süllyed el nyomtalanul.

Itt a világnak nincsen másik arca.

Hiába „küzdök, bízom”, dolgozom,
munkám gyümölcséből csak a féreg
undorít a konyhaasztalon.
Bérem: versenyfutás a hiánnyal.
„Miért nincs fogpasztánk, anyu?”
Tudom, idő verssel
más időkben szárnyal,
de metaforát nem lel,
ami szomorú.

Élem a percek bizonytalanságát,
a kiszolgáltatottság pinceálmait,

EZER TÁJ

Gelu Păteanu emlékére

A teremtés úgy élte föl a rended,
hogy sorsodban légy mind törékenyebb,
és minden buktatója életednek
igazolhassa konok szellemed,

az Embert, aki homlokát emelte
föl történelmek torz kínjaiból,
és eget nyitott tiszta értelemre,
hogy vakságán túl láthasson a kor,

ami rögök közt göröngyöket görget
egy sziszifuszi szolgaság szerint,
és csúcsokkal torlaszolja a völgyet,
hogy új medrekbe szaggassa a kint.

Te láttad ezt az értelmetlen harcot,
s tudtad: a nemzet csúcsa a meder,
ami utat görget egy nagy folyamhoz,
s a világ minden nemzeteivel

a kultúra kitáruló völgyben
ezer táj egy lélekké egyesül.
Mert embernek születni akkor érdem,
hogyha élhetsz és halatsz emberül.

METSZET

Oly névtelen a nap, az éj, az óra,
mikor a fal omlani kezd belül,
és minden mítoszt maga alá bontva
marad a csonka rom, meztelenül.

Nem rejti, nem takarja már a látszat.
Lassan lepi tele a szürke gyom
a lelkünkben kimetszett, égi tájat
egy fehér-fekete vésőnyomon.

Nem hasonlít már semmi itt magára.
A romok közt mégis matat sugár,
s ha eget nyit egy régi délutánra,
mintha épen állna belül a vár.

De álom már: beomlott minden ablak.
Itt a balladák is régen kihaltak.

ANTIMÚZSA

Mutasd föl arcod, boldog antimúzsza,
ha veled izzad szonettet a csend,
hogy a beléd kábuló végtelent
megváltó egek homlokára fújja!

Tudod: nem lehet külön jelentésed
ott, ahol szavanként pusztul a vers.
Ha ellenképedre is benne lelsz,
minden halál okát tetten kell érned!

A történelmek pengeélű tánca
forgatagából kérjed föl egy táncra
az időt, ami minden pillanat,

szeméből olvasd ki az ember álmát,
Isten mögötti, pusztító világát,
s üvölts föl, vagy öld érte meg magad!

HATÁRSZONETT

Határol: az emberi értelem.
Nagyon kicsi, mégis hatalmas ország,
mert minden szomszédja oly idegen,
mintha nem is világok határolnák.

Hiába eseng az ész vízumért
egy jól elképzelt világútlevéllal,
önmagán túlra ember még nem ért,
ahogy maga fölé a csönd sem ér fel,

s minden utazás tétje az a táj,
ami a határokon túlra vár,
hogy ismerős legyen az ismeretlen.

Ahol végtelentől szakad a vég,
a képzeletünk átsuhanna még,
de értelemmel már követhetetlen.

SZÖKÉS

Ugye, szöknél
a világ lágeréből,
ami az idő uralma alatt
harcmezők és templomok között
épít-rombol
választófalat?

Szöknél
a kényszermunkás évek
gyötrelmeitől,
ahol pengévé fogy a lélek,
és a szeretet is öl?

Tudod, hogy szökni nem lehet,
mert semmi sincs kívül,
de az őrtornyokat a képzelet
bármikor kijátssza!
Halkabban, mint a gondolat,
kúszol a fénypázmák alatt
a semmibe,
avagy valami másba.

Vigyázzol: szavak ne ébredjenek,
ne árulják el,
hogyan nincs értelem.
A szögesdrótok
nem ejtenek sebet
világhatáron túlra
kúszó lelken.

És kívül vagy. A „nincs semmi, de vagyok”
érzetével,
számba veszed mindazt, ami nincs.

A szót elhagytad, nincs hasonlatod
kimondani, hogy „szabad vagyok
a világ ellen”,
mert már semmi sincs.

És furcsán, lassan lenni kezd a semmi.
Úgy, ahogy sötéthez szokik a szemed,
szokod meg, hogy semmi sincs veled,
a semmiben kezded lassan észrevenni
a színt, a formát, ami elveszett,
és látod
cserbenhagyott életed fölött
a halálosan örök
magasságot.

KÍVÜL?

Úgy érzed, veled már történhet bármi,
te régen távoli nézője vagy,
aki alig tud a színpadig látni,
ahol lejátszódik a színdarab,

s ahogy szereped hiányát megéled,
kötődésed lesz egyre drámaibb,
mert a távolsággal nő az ítélet,
ami rádruházza tartalmait.

A történés, amelyből kiszakadtál,
a drámában csak cselekmény, eset,
míg tartalom akkor is te maradnál,
ha nélküled történne meg veled.

Oly kívülre kerülni nincs esélyed,
hogyan élve levethesd az életet.
Egy világ van. Hát mellette nem élhetsz,
bármennyire nincs benne szereped.

Ha két fal magasodik egymás mellett,
közös lesz a börtön ott belül,
ahol a falak egymásra merednek.
Látod? Nincs sehol semmi egyedül.

FOLYAMAT

A csöndben lassan úszni kezd az asztal.
Még imbolyog a semmi felszínén,
majd elmerül, egyszerre a négy fallal,
s a szobából itt maradok csak én.
Egyre mélyebb világban folytatódom.
A harangszó a csenden lüktet át,
mind pontosabban betűzve ki sorsom
meghamisíthatatlan dallamát.
Minden akkord homlokommal határos,
minden hang ébred, küzd, lázad velem,
s a harangszó köré épül egy város,
melynek minden utcája végtelen.
Konok kertek között szorongó házak
nőnek, és omlanak el, mint a szó,
amíg lakhatatlanokká nem válnak,
s hajléktalanná a bennük lakó
gondolat, hit, szerelem, vagy csak álom.
Jönnek a kítaszított éjszakák.
És áttörve a megaláztatáson
a harangszó csak zúg, szaval tovább.
Az útkereszten nagy idők feszülnek:
minden nap halál és feltámadás.
Négy éjtáj lesz széliránya a tűznek,
ami eléget minden vallomást,
és a lángoló város átvilágít
a szertemenekülő távlaton.
Égeti, amit istenit és állít,
hamvad mindenben, amivel rokon.
Ebben a városban otthonra lelni
füst, hamu, s parázs a hamu alatt.
Asztalomon úszik, bolyong a semmi,
és körém nőnek a hideg falak.

ÁTMENET

Mert minden rendszerben gyűrű a pálya,
beleszorul magába a világ:
nincs semminek távlata, folytatása,

csak ismétli szenvtelenül magát,
amíg a végtelennek nem lesz vége,
hogy ősrobbanásos kálváriák

stációit oly kereszttel tetézzé,
amelyre majd a mindenség feszül,
ha kínok golgotájára fölérvé

lényegét megváltani kényszerül.
Majd akkor föláldozza a világot,
mint nyűtt teret. És ami legbelül

a látszatok oltalmában vigyázott
föl az idő jövő arcaira,
levetkezi a láthatatlanságot,

hogy kezdődjék az új kálvária!

ESÉLY

Ó, gyártunk még magunknak érveket
valami elhíhető folytatáshoz!

A halálnak is játszunk életet,

váltsuk áldássá azt, ami megátkozik!

Ne kényszerszergessünk látatlan ködöt

a kételyekben térdeplő világhoz,

bármi is van a láthatár mögött,

és bárhogyan pusztul a magyarázat,

ha értelmünkben már kiköltözött.

Magunkból adjunk esélyt a világnak!

A ráción túl is van gondolat,

a hiten túl újabb fohászok várnak,

mert nincs olyan lánc, ami megszakad:

a folytonosság megbéníthatatlan,

míg van egy következő fokozat,

és bennünk még végtelen fokozat van

akkor is, hogyha múltó perc a tét.

Teremtsünk Istent minden mozdulatban

a magát vesztegető emberért.

KÉP

Az ég már rég nem a tó tükörképe.
Egyetlen szem, ami magába néz.
Csillagok süllyednek a fenekére,
és fényük összeolvad, mint a méz.

A felszín a világ közös határa:
rajta sétál át az illúzió,
hogyan rálátjon saját látszatára,
s míg a végtelent ringatja a tó,

az iszap lassan ülepszik az égen.
Halak cikáznak át a mindenségen,
mindent átölel, szorít a hínár,

mikor hirtelen ezer villám fénye
hasít bele képbe és tükörképbe,
és a tó elroppan, mint egy pohár.

REGGEL

Messziről jössz. Nagyon mesze van minden,
amire test és lélek várni mer.
Mintha az ég hasadna lépteidben,
a csendet mennek vére önti el,

és mossa éjszakák fekete szennyét.
A földre a szenny álarcként tapad.
Nagy fájdalmakon dereng át a nemlét,
míg vajúdik a boldog virradat,

s megszületik az élet folytatása.
Tűnik az árnyak bizonytalansága,
a fényben minden önmagára lel.

Az ég sebe beforr, vére leszárad,
nyüzsgő élet özönli el a tájat,
mire a titkokból megérkezel.

LEVÉL

Levelet kéne írnom neked arról,
ahogy az ősz a lelkemben barangol,
és olyan némára festi a tájat,
mintha fénye lenne a hallgatásnak.
A nap egyre messzebb egekről éget,
az árnyékok már mindent körbeérnek,
a hideg nő: átfúj csenden, kabáton.
Ablakom, ajtóm, álmaim bezárom,

és bentről, ahol semmi sem alázhat,
nézem a magukat égető fákat.
Parazsak hullnak, s mégis mintha könnyek
áztatnák el a horzsolt arcú földet.
A szél hirtelen lázad. Dönti, tépi
a világot mindenütt, ahol éri,
mintha büntetné, mert lemond magáról.
Idebentről minden annyira távol

történik, mintha nem is élet lenne,
s mégis a halál foganna meg benne.
Ahogy átnézek a letarolt kerten,
érezem, hogy vádol, amit kint feledtem,
a hulló levél üres szeme vádol,
mert nem emelem égre föl a sárból,
vádol a fa, mert lombjával nem égek,
vádolnak szélbe rekedt messzeségek,

és már nem írhatok levelet arról,
ahogy az ősz lelkemből elbarangol,
mert kirabolt. De olvasd el, ha érted
hómezők lapjain az ürességet.

LÉLEKERDŐ

A gondolat kiér a rengetegből,
a lélek még a fák közt tévelyeg,
érzi, hogy a csend körülötte megdől,
s fölriadnak az alvó levelek.
Még nincs irány, amit követni merne:
körös-körül a rengeteg örök.
Mintha minden lomb hullámokat vetve
dobálná az eget maga fölött,
morajló fallá válik a sötétség,
kizárja magából a végtelent.
Nem hagy áttörni önmagán kísértést,
ami tisztást, fényt, folytatást jelent,
csak zár, hogy vergődjék benne a lélek
s ne hallja meg az értelem szavát,
ami a fájdalomkon már túllépett,
és tudja: nem ért véget a világ.
De egyszerre a szél kezd csendesedni,
mintha az ajzott lomb fáradna el.
A tébolyt lassan váltja föl a semmi,
a csend magához tér, szorít, ölel,
a lélek dermed, a jaj belefásul.
Így telik el egy végtelen idő.
Valahol kint, a rengeteg falán túl,
ahol a jövő tettenérhető,
győz a hajnal, s mire a semmi vérét
fölitatják a rongyos fellegek,
a világ mögé bújik a sötétség,
vele a dermedtség, a rettenet,
s a lélek, mintha álomból riadna,
föleszmél, mindent átlát hirtelen.
Szólitja a folytatás tiszta hangja,
és ösvényt tapos a végtelenen.

ÁLOM ÉS SZEREP

Most alszik az almafa. Minden ága
alatt az árnyék puha párna már.
Terpeszkedik. Az éjnek nincs határa.
Magáról álmodik benne a nyár.

Hirtelen riasztja az utcalámpa.
Mint arcra életidegen szerep,
úgy ül ki rá a mesterséges, sárga
fény, ami a hajnala nem lehet.

És a lomha sötétség visszatorpan.
Éles árnyékok hasítanak sebet
a levegőbe. A kert moccanatlan,
de álma már a semmibe veszett.

Mintha így törne ránk is egy kegyetlen
világ, ami nem éget, csak kívül,
míg a ránk kényszerített szerepekben
valódi arcunk lassan elmerül,

s az idegen világ mintáz bennünket
félig álmunkban, mint az almafát.
Eljön-e a hajnal, ami megszüntet
minden mesterséges fényt, glóriát?

MASZK

Mondd, emlékszel-e, hányszor hagytad cserben
magad, hogy kilépj abból, ami fáj?
A gyermek most is ott zokog a kertben,
és nem békül meg veled soha már.

A menekülés ismétlődik egyre.
Más ember él a letűnt képeken,
s arcod, ami szökéseid fedezte,
lassan önmagától is idegen.

Mintha maszk lenne tekinteted, bőröd,
mosolyod ránc, ami a maszkra hűl,
s a múlt veszteségei a börtönőrök:
rab vagy, fájdalomtalanul, egyedül.

Kényszer rabja: menekítsd, amit menthetsz,
akkor is, ha a lélek ott marad!
A kertben föl-fölzokog az a gyermek,
de nem magáért. Már téged sirat.

ERŐSZAK

Az orgonafám helyén rég garázs van,
a kajsziparack helyén vasbeton.
E magát ölvé építő világban
tűnik el lassan a gyermekkorom.

Az erőszak úgy terjed, mint a tűzvész,
mindent leigáz a soros jelen.
A kertet már önmagából kiűzték:
hontalan lett egy kis történelem.

Itt minden helyszín meghal, mint az élet.
A korok egyre díszletet cserélnek,
mások élnek át más történetet

ebben a kertben, és ebben a házban.
Az orgonafám helyén rég garázs van:
hajléktalan lett az emlékezet.

Fáradt vagyok. Önmagamhoz is fáradt.
Küszködöm, hogy közöny ne váltsa fel
az érzelmet. Az igavonó állat
nem irányért, csak a súllyal perel.

És ez történik lassan: halmozódnak
a napi hajszával vonszolt kövek,
mintha egy egyre kegyetlenebb holnap
űzné múlt időbe az éveket.

És világgá duzzad a kötelesség,
árnyékká sorvasztja az álmokat.
A folytatásáért küzdő jelenlét
harcában vérzik el a gondolat,

s nem menti a szellemben dúló kétség,
a mindenségre kérdező „miért?”,
mert a kétkedés nem lehet ott érték,
ahol a válasz régen véget ért.

És minden irány félúton megáll már,
nincs merre kitörjön a képzelet.
Fáradt vagyok. Fáradtabb a világnál,
amelynek az értelme elveszett.

ÁLOM, HALOTAK NAPJÁN

Veled ébredtem. Csendszürke kabátban
voltál. Takarta gyűrődéseid.
Megöleltelek. Nagyon, nagyon fáztam.
Nem volt abban a csendszürke kabátban
élet, ami testével melegít,
csak fájdalom volt, vesztes és hiány,
és riadt kétségek az érintésben,
mégis te voltál, rég halott apám.
A semmi álmát veled újraéltem.

Úgy beszélgettünk, mintha nem is álom
volna. Elhittem: újra létezel,
és már örökre túl vagy a halálon.
~ Ezt meg kell osztanunk mindenkivel! ~
szóltam, és karod, tested húzogattam,
hogy egész családomhoz vigyelek,
de te csak álltál, elmozdíthatatlan,
mint múltó percben az emlékezet.

Tehetetlenül foszlott szét az álom:
az életbe nem menthettelek át.
Most gyertyát gyújtok érted, s túl a lángon
árnyékba borul az egész világ.
A gyertyafény az arcomba világít,
s míg fogy a kanóc, arra gondolok,
kísér-e lelked egek ajtajáig,
vagy belém halnak a gondolatok
és érzések, melyekből nő az álom
szertelenül, mint a kertben a gaz?
Éberem a kétségek útját járom,
de az álom nem lehet, csak igaz.

SZELLEMŐSZ

A szóból lassan kiszárad a lélek.
Sárgul a vers, mint az őszi levél.
Arcodon a csend rőt gallyakat éget,
és elfújja a világot a szél,
és fújja, fújja, és a semmi terjed,
nyomában özönlik, öl a sötét.
Eltűnnek kötődések és szerelmek,
csak szíved őrzi csillagok neszét.

Elszáll a perc, és megáll minden óra.
Az időből már kihullt a jelen.
A szél egyre a csendet szótagolja,
minthogyha dadogna a végtelen,
és te csak állsz, seholban, itt felejtett
a magából kisodródott világ.
Fáj az üresség igaza: a versek
nem mentették meg a harmóniát,

csak sorra lehulltak velük a tájak.
Az ég a földdel már egybe se kel.
~ Ha szellemed nem része a halálnak,
sehol, a semmiben is kitelel. ~
Biztat valami titokban, sehonnan,
mintha nem száradt volna ki a szó,
s a semmi eltűnik a fehér gyolcsban,
ahogy világot mintáz rá a hó.

UGYANAZ A NAP

Értelem? Vers? Szabad gondolat?
Ismétlődik ugyanaz a nap.
A hajsza. A kötelesség-szótár
megszerkesztett, kínzó versenye
magával. Ki ne felejtsd a percet az órából,
ki ne felejtsd az egyirányúságból
az időt, csak kövesd kegyetlen rendjét
zakatoló szívvel, egy helyben loholva,
míg sorompót nem emel rád a nemlét.

Nincs semmi más. Semmi más nem lehet!
Szóda marta, fagyott, vörös ujjak
kopogják a sok bölcs szöveget.
A szavak is már régen beleuntak,
a magnó is ezerszer berekedt,
ahogy vékonyodik benne a szalag,
sikoltja a kérdőjeleket,
és minden válasz belesüketül,
nem mondja fel magából, csak a csendet.
Valahol távol sistereg az űr,
valahol mélyen hallgatnak a versek.
A lélegzetben gyúl a levegő,
a homlok szivárványai elégnek.

Egyetlen napot üldöz az idő,
amíg le nem hullnak róla az évek.

A TÉT

Siess! Ne késs le arról, ami nem lesz.
és nem volt soha, mire odaérsz!
A semmi csúcsain égbolt a jelmez,
és a csend jelmeztelenül nehéz.

Porlik az éden minden pillanatban,
fák hálójában vergődik a szél.
Siess! Az irány visszafoghatatlan.
Jaj, ha saját hátttered utolér,
és megelőz, és itt felejt a versben,
mint a sorból kilógó szótagot!
Siess! A cél már úgyis menthetetlen,
de az üzetés felé még adott.

Siess! Régen nincs időd az időre,
ami múlhat, múljon egyszerre el!
Egy dolog van: úgy menekülj előre,
mintha tudnád, üzetni merre kell.
Lassan elmarad minden, ami kedves,
didereg benned az emlékezet.
Futsz attól, ami soha többé nem lesz,
oda, ahol más semmi sincs veled.

Siess, hiszen már nincs több állomásod!
Siess! A semmi végre arctalan.
Nem fognak felismerni a hiányok.
Ahol az üzetésnek vége van,
nincs értelme semmilyen kötődésnek.
Nincs mit bizonyítanod, s nincs miért.
Arcodról letörlöd a messzeséget,
s megérted, hogy az üzetés a tét.

IDŐVÁROS

Álmomban nem tudtam, hogy álmodom.
Úgy éltem át, mintha valóság lenne,
ahogy kószáltam át a városon,
s fölismertem az idővárost benne.

Minden utcájából nyílt utcasor,
az irányok egymásba kapaszkodtak,
hogy együtt éljen valamennyi kor,
s a tegnaptól ne szakadjon a holnap.

A városban nem volt központi tér,
s kültelkek sem: egyformán zárt magába,
mint az ég, ahová minden befér,
és csak megjátssza, hogy van láthatára.

Elfáradtam. Az idő nem pihen.
Sehol nem találtam padot, se parkot.
Az utcákat sűrűn történelem
lakta: fájdalmak, háborúk és harcok,

de néhány ház csak állt kietlenül.
Belestem, s megláttam a bent lakókat:
földrészt, nemzetet, ami elmerül,
ami soha sehol nem folytatódhat.

Éreztem: már álmodni sincs erőm,
ha álmomban is valóságon lépek
keresztül időn, időtemetőn.
Bármerre megyek, vissza már nem érek!

Hasított belém a felismerés.
Járhatok elmúlt, és jövő utcákon,
az én időm közöttük oly kevés,
hogy azt a percet meg már nem találom,

ami értem akkor is élni mer,
mikor cserbenhagyom egy álmképért.
A perc mindég önmagát hagyja el,
miért várná hát saját ébredését?

Már jövőben kószáltam, s hirtelen
rájöttem, hogy a múlt a jövőt váltja,
mert a végtelen oly kezdettelen,
hogy egyetlen utca fordul magába

minden sarkon, minden utcasoron,
és végtelenszer ugyanaz a város.
Hogy hol ébredtem fel, már nem tudom,
mert a pillanat leláncolt magához.

ÚTON

Az éjszaka nagy vontablakában
megismétlődött minden pillanat:
az ablakon túl is ugyanazt láttam.
Magától menekült ez a vonat,

és mégis vitte az illúziókat,
mert nem hagyhatja el, amit teremt.
Mint alélt lepke szárnyai, csapódtak
az ajtók kint, s az ajtók idebent.

Mintha egyszerre két világból néznék,
s mégis látnék saját arcomon át,
hamis fények mögé bújt a sötétség,
hogy láthatatlanná váltsa magát,

s a világ, amit rejt, kívül rekedjen
a birtokba vehető képeken,
a meneküléstől kattogó csenden,
a tükörképebe zárt életen.

Úgy tűnt, örökre ál-világgal nézek
farkasszemet, mert csak rá láthatok,
hiába tudom benne a sötétet,
világom játssza rá a látszatot,

s önmagán túl semmihez nincs esélye,
amikor kint, mintha forradalom
törne ki, fények nőttek a sötétre,
oly erősek, hogy minden látszaton

áttörve hirdették: kint is világ van,
élet, falu, eleven állomás.

Illúziók tűntek a változásban,
vonaton utas lettem, semmi más,

megszűnt a másik arcom, a vonatról
leszállt a kép, amelytől menekült.
A szerelvény megállt. De újra startol,
hogyan megszűnjék a kint, és csak belül

létezzék egy jövőendő állomásig.
Majd akkor újra megadja magát.
Mert a halálból is életet játszik,
hogyan sötétet győzzön le a világ.

KÖD

Már régen nem tudom, hogy merre járok,
ezen a tájon nem volt soha út.
Egymást hazudtolják meg az irányok,
mert mindegyik a visszájába fut.

Fű, fa, virág már nincs, de fáj a szikla,
ami dermedtségre ítéltetett.
Az alig-fény homályába vakítja
a világot satírozó szemet.

Csodák landolnak néha, sűrű köddel.
Örvényt vet körülöttük az idő.
Méhébe a föld nagy üröket földel,
és súlytalanságába hull a kő.

Bármi zuhanhat, bármi temetkezhet,
a magasságnak olyan mélye van,
hogy börtönt ácsolhat a végtelennek.
Lehet, hogy börtönöm határtalan?

A kép összeszokik a rettegéssel:
az ég, a föld, a szikla és a csend.
A bizonytalanság az ürig ér fel,
s a semmibe ás hantot, idelent.

Nekem is furcsa, hogy állok szilárdan
e káoszban, nem tudom, hol, miért,
s nem indulhatok semmilyen irányba,
mert minden út magába visszatért.

MAGÁNYVÁROS

Nincs, csak utca. Egyetlenegy utca,
amelynek minden háza ugyanaz.
A végtelen ígéretét befutja
veled, s te mégis egy helyben maradsz.
Ezt az irányt nem keresztezi semmi.
Nincs elágazás, nincs utcasarok.
Egyetlen dolgod: menni, menni, menni,
folytatva mindent mindig, ugyanott.

És ugyanaz hagy el, és ugyanaz vár,
csak te vagy mind fáradtabb, szomjasabb.
Néha megállsz az ismerős falaknál,
kopogtatsz, de el is űzöd magad,
mert fél a „bent” befogadni a „kint”-et,
fél attól, hogy azonos lesz vele,
és akit önmagától elkerített,
már nem lesz hová hazatérnie.

Míg túl a kerítésen más világ van,
bentről a kint, kintről a bent taszít,
s e szétszakított önazonosságban
az ember elherdálja arcait.
Ó, hogy szeretnél más utcába térni!
Tudod: nincs hozzá időd, se tered.
Míg az ember saját irányát éli,
magánya lesz egyre végtelenebb.
Futnak, futnak a párhuzamos utcák,
nem találkoznak egymással soha.
Hogy hová rohannak, maguk se tudják.
Ez itt a mi magányunk városa.

OLYKOR

Célunk, hitünk, erőnk a gyermekünk,
egyszerre mindenért és minden ellen.
Nem értjük helyünket a végtelenben,
nem tudjuk, hová tűnt, ami letűnt,

mivé lesz, ami véresen virrad,
s van-e értelme a kálváriának?
Rejt, óv, szorít, hív és tagad a távlat,
az égbolt olykor lelkünkbe szakad,

lent a fájdalom, fönt az üresség nő,
nem tudjuk, melyik mozdulatunk végső,
de míg élünk, mindenünk érte él,

a gyermekért, akire csillagpályák
ölelik a szerelmünk folytatását
ott, ahol múlt és jövő összeér.

TÉLI ÉJSZAKA

Gyönyörű volt a hideg és a csend,
ahogy a téli éjszakába léptem,
a hó dermedt lélek volt idelent,
a csillag izzó merengés az égen,

s közöttük ködfoltok a sóhajok,
mintha vizes festékek áradása
öntene el egy fekete lapot,
hogy lélegzetet fessen a halálra.

Néztem a villogó csillagokat:
az időt legyőzik távoli fények,
ha áttör az égen a gondolat,
hogy kiássa a letűnt messzeséget,

s birtokba vegye múltját a jelen.
De minden jelen jövője a múltnak,
hát annyi halál lélegzik velem,
amennyire a csillagok vakultak,

mintha végtelen sír lenne az ég.
Mintha a bölcső is hantból születne,
halálosan terjed a messzeség.

Már átlátunk rajta a kezdetekre.

És egyszer túllátunk a kezdeten.
Hogy mit fog igazolni, és mit cáfol
a látvány, Istent vagy istentelen
semmit, hogyha kilépünk a világból,

arról sejtésünk is alig lehet.

Az égen határtalan lángok égnek.
A múlt soha nem lesz befejezett,
míg az időn áttörhetnek a fények.

Fázni kezdtem, a telearcú hold
épp most kúszott az égen, föl a csendre.
A hó a holdfény riválisa volt:
visszavilágított a végtelenre.

HIÁNY

A hiány érték: egy világot őriz,
ami kihullt magából, elveszett,
míg a semmi nem ér föl az időig,
nincs benne élet és emlékezet.

A vesztes hát úgy osztogat kegyelmez,
hogya magával méri a többletet.
Itt minden annyit ér, amennyit veszített,
amennyi fájdalommal vértézett

az eljövendő vereségek ellen.
A végső szembenézés béke már,
ha kóborolsz a kiürült egekben,
s a világűr az egyetlen határ.

Fenséges kép: amit látsz, elmúlt régen.
Minden messzeség, ami hív, halott.
A végtelen nagy kiteljesedésben
az idő már kijátszott, elhagyott,

s míg kísérted a jelened hiányát,
a távlatok bármerre vonzzanak,
a felismerés hideg szele jár át,
hogya életed csak hely és pillanat.

FÖLÖSLEGES VERS

Írjak-e még egy fölösleges verset
itt, ahol a világ oly verstelen,
hogy a rímek is belesüketednek,
és elnémulnak a sorvégeken?

A nyomor és aljasság káoszában,
ahol a lélek tűnt illúzió,
ahol csak harc és vesztes valóság van,
mit ér a líra? Mit a tiszta szó?

Mit ér a szépség? Nem látja az éhes!
Neki a legszebb a kenyérszelet.
Aki nem éhes, talán nem is érez,
csak adja-veszi a becsületet.

Nincs mítosz már. Se nemzeti, se hősi.
Nem ringat senkit se eszmény, se hit.
A glóriát a bomlás megelőzi.
Isten leírja teremtményeit

a jövőt megjátszó időalaptól,
amelynek a hitele mind apad,
mintha a szellem kihullna a harcból,
s veszni hagyná a gondolatokat.

Hát hagyjuk-e, hogy a gondolat vesszen,
legyen mind szellemtelenebb a kép,
vagy írjuk meg sok felesleges versben
e kenyértelen, lelki éhezést?

ÓDA A FÁKHOZ

A fák írják a legszebb verseket.
A szüntelenül múló kezdetek
rímeit belesóhajtják a szélbe,
ha ujjajaikról rázzák a havat,
ha virágaik szirma ráhavaz
a kert elmerengő tekintetére.

És írják a helytállás verseit!
A földet megszökni nem engedik,
gyökerük tartja össze a világot.
A látóhatárnyi kicsi hazák
álmukban minden szent lomb-koronát
óvnak, mint egy valódi királyságot,

ami egymásba ment négy évszakot,
hogy folytathassa mindig ugyanott
a toborzást a nyári diadalra,
és túlharsoghassa az életet,
amikor minden halált eltemet
egy tűnő, mégis örök pillanatra.

Most tavasz van: szerelmesek a fák.
Virágok vonnak rájuk glóriát,
s messze űzik a téli némaságot.
Lesz ősz is, mikor szerelmük elég,
és hamuszínűvé válik az ég,
hogy közönybe fulladjanak a lángok.

A helyben állásra íteltetett
fák verssel róják tele a szelet,
betéve szavalja őket az élet,
Akkor is írnak, mikor fáj a fagy,

és ezer karjukba az ég szakad,
hogymint ringassák a hűtlen messzeséget.

ÓDA A SZÍVHEZ

Nem ütöttem embert, se állatot,
de téged szívem, egyre ostromlak,
hogymint minden percemet végigbobogd,
s robotja légy egy értelmetlen sorsnak,

ami nálad kietlenebb robot
egy magát sehová űző világban:
egyre-másra pusztulnak a korok,
s megjártsszák, a halálban folytatás van.

Szívem, és minden szervem, ti szegény
rabszolgái e hajszolt létezésnek,
akikből fölépül bennem az „én”,
bocsássátok meg azt, hogymint értem éltek,

és hogymint a diktátorotok vagyok!
Ostromoz, mérgez az életem kénye,
soha nem adhatok szabadnapot,
s hogymint léteztek, csak akkor veszem észre,

ha lázad bennetek a fájdalom,
ha a salak gyűl, s a sejt belefárad,
s kaput nyit a szívdobbanásokon
egy-egy kis csend a végtelen halálnak.

Belöletek állok: a szellemem
minden bűnéért bennetek hull térdre,
mert legnagyobb vétkem, az életem
kényszerít a fájdalmas létezésre.

GYERGYÓI ŐSZ

Már éles pengéjű szelek
borotválják a tájat,
átmotozzák a testedet
és csontig belevágnak.

Eléd szalad a sáros út,
portenger nem oly rég volt,
tócsáiba belevakult
az ezerszemű égbolt.

Ebben a sárban süllyed el
fél életed, hazáig.
Az idő, bölcs lépteivel
vezet, avagy csak játszik,

de ígéri, hogy hazaérsz
sáron, illúziókon
gázolva át, mert az egész
világ már csupa otthon,

s ahogy dermedten közlekedsz
a házhoz, minden lépted
mindegyre távolabbra vet,
hogy soha meg ne érkezz,

és mind idegenebb a kép,
már a semmibe olvad,
mikor kis lapi hull eléd,
és kényszerít, hogy olvasd

világtalan üzenetét
egy rozsdamart levélnek,

ami lombja hitében élt,
akár az emberélet,

míg cserben nem hagyja a hit,
a lomb ki nem vetette,
hogy gyilkos körforgásait
a világ megtehesse.

GYERGYÓI ÉJSZAKA

Sosem volt ilyen súlyos a sötét.
Nagy gyászban fornak így össze a házak.
A Földön egyetlen lámpa sem ég,
s a csillagok fényében nincs bocsánat.

Sorsukban alszanak az emberek.
Itt-ott kémények füstje száll az égre,
s szétfoszlik, mint a lelkiismeret
sóhajtása és tehetetlensége.

Szakállas csend a táj lelkén a köd.
Lassan vész minden a láthatatlanba.
Nincs különbség élet s halál között,
ha lelkét a világ a ködnek adja.

De mi a köd ellen is álmodunk!
Nem koboizható el tőlünk az éden,
amíg el nem pusztul a nagy körút,
ami szívünket koptatja az égen,

és ha ébredni nem lesz már hova,
ha a világot föladja az Isten,

hát nem ébredünk föl többé soha,
csak álmodjuk tovább azt, ami nincsen,

hogyan túlélje sok kis álmovilág
a teremtés nagy, isteni kudarcát!
Semmiért nem adhatja föl magát:
a szellem világa a folytonosság,

ha nincs más tere, öntudatlanul.
Millió csillag arca porrá éghet,
bolygók özöne széthullhat vadul:
a szellem álmában virraszt az élet.

KÉP

Olyan az életünk, mint ez a kép:
a varázshó elolvad s a szemét
felszínre ér; még fagyos föld felett
ringatják céltalanul a szelek,

majd enged a talaj, ömlik a sár.
Olyan az életünk, mint ez a táj.
Pőreségét semmi sem rejti el,
se lomb, se fű, se hófehér lepel.

Csakhogy a csupasz tájkép átmenet:
győzni fog a zöld a szürkék felett,
rügy pattan, gólya, fecske hazatér,
csírák kardjait élezi a szél,

ezer csillagszívű kicsi virág
nektárjától szédül meg a világ,
hogyan tavaszból kirobbanjon a nyár,
Csak a mi életünk marad kopár.

UTCASEPRŐ

A könyvkiadás figyelmébe

A költő olyan, mint az utcaseprő,
de a munkája még annyit sem ér:
seprűjéből száll a gondolatfelhő
és porrá válik, mire földet ér.

A világot hiába tisztogatja,
mind végtelenebb a szeméttelp,
hordalékát hordalékára rakja
benne a vívódó emlékezet,

és mindhiába söpri, újra felgyül
a rendet megbénító friss salak,
míg a seprű ereje egyre gyengül
s lassan szemétbe hullnak a szavak.

Oly mindegy, hogy költő vagy utcaseprő,
ha soha nem lesz boldog tisztaság,
ha cél nélkül éhezik mind a kettő,
mert éhbérre méltatja a világ.

SZAVAK KÖZÖTT

Tégy úgy néha, mintha mentenél!
A szavak között táguló világból
a csendet söpri vissza ránk a szél.
a gondolat mind távolabb világol,

mintha fényét elhagytuk volna már.

Mondd, elképzelhetsz-e kietlenebbet
annál, hogy eltűnik a láthatár
és bábúi leszünk a végtelennek?

Közös egünk egyszer csak szertehull.
Fölad vonzást, kerengést, álmot, átkot,
minden kis részben ellentéte dűl,
mintha mi szakítnánk szét a világot,

s kisodródik magából a világ.
Céltalan és oktalan lesz a vesztés,
amelyben fölszámolja önmagát
a létünknek hazát adó teremtés,

ha egymást érteni a szó kevés,
ha kihálnak azok a jelentések,
amelyek egy végtelen ölelés
körívébe írják bele a véget.

Tégy úgy néha, mintha megértenél!
Hadd tegyek úgy, mintha megértenélek.
A csöndet fűjja, söpri ránk a szél,
s a szavak között elmúlik az élet.

VÉLETLEN

Véletlen, hogy erdélyi magyar lettem,
s hazátlan hitem őriz nemzetemben,
nélküle mégsem lennék ugyanaz
a hiányaiban hányódó ember,
akit megaláznak történelemmel,
bár jövője fölött a múlt virraszt,

és mintázni meri a jövőképét,
hogy vigaszt hazudjon a szenvedésért,
ami lényegéből forgatja ki,
s hiába tudja: a túlerő átok,
s rendre törvény öli a magyarságot,
nincs más útja, mint magát vallani.

A felhők napot takarnak az égen,
a fény csak itt-ott tör át, oly szerényen,
hogy alig mintáz csúcsokat a táj,
pedig ez a táj az otthon, a távlat,
ahonnan menekülni nincs bocsánat,
ahol árnyékban élni is muszáj.

Lehet, hogy illúzió, pusztá álom
ez a határon túli magyarságom,
De milliók álma, tehát igaz,
s bár véletlen: erdélyi magyar lettem,
s hazátlan hitem őriz nemzetemben,
nélkülem nemzetem sem ugyanaz.

HÁROM SZONETT A TISZÁHOZ

I.

Otthon vagyok, he leülök a parton.
Szobám a csend, a fűzek sóhaja.
Halkan szólok, szavam magam se hallom:
talán csak hozzád érkezem haza.

Te vagy a folyonosság biztonsága,
örökebb, mint a változó világ,
ami célokat éget homlokára,
hogy eltorzítsa arcát s homlokát.

Te vagy az a táj, ami visszavágyik
a gyermekkori, parttalan csodáig,
ahol büntelen minden szerelem.

Ha Tisza partján, vagy a Szamos-parton
sűrűsödik karjaimban az alkony,
végtelen idővel ölelkezem.

II.

Már lángolni kezd a fában a lélek,
egy egész nyár szerelme bennük ég,
s a folyó tükrén meg-megtörő fények
között a világra zuhan az ég.

Nehéz a menny, de a folyó erősebb:
sodor, ha kell, szennyet és csillagot,
öle télnek, tavasznak, nyárnak, ősznek,
ringat mindent, ami él és halott,

mert az időtlen megmaradás medre.
A halálból is újraterjesztve
görget kétséget, fájdalmat tovább.

Hatalmasabb, mint a mérgező átok,
mossa a mélységet és magasságot,
és menti nekünk ezt a kis hazát.

III.

Nem történelem és nem perc az élet.
Nem Mohács, Világos, nem Trianon
égeti föl bennünk a messzeséget,
de minket herdál minden hatalom,

ha megfosztjuk fényétől ezt a tájat,
s ráépítünk sok kietlen csodát,
hogy örök folyónk szabad áramának
utat szabjon egy holt beton-világ.

Uram! Hagyd meg ezt a giz-gazos partot,
ami árvizekkel vívja a harcot,
a természet küzdelmét meg ne öld,

és ne engedd, hogy az ember megölje.
Add, hogy a te Fenséged örökölje
mentse a Tisza lelkét meg a Föld.

VÖRÖSMARTY 200. ÉVFORDULÓJÁRA

A költők lassan ronggyá rongyolódnak
és önmagukkal törlik le a port
a nemzetről, melynek csak szó a Szózat,
bár rendületlenül e lelke volt,

s már lelke volt, mikor könyvek sem éltek!
Vonásaikat őrzik a rögök,
de a rögökben porladnak az évek,
ha nem ég tükör sírjaik fölött,

ha nem tükröz a Gutemberg-galaxis
csillagrendszere olyan távlatot,
hogy kiolvasható legyen a harc is,
amelyben öröklétünk földadott.

Hát ment a könyvekkel elébb világunk,
de a jövő egyre szembetapos,
mint ami egyetlen irányra ráunt.

Az idő talpa hullócsillagos.

A nemzet sorsát nincs ahogy fölélnünk,
ha történelmünk szertekaszabolt,
s erőnk szerinti legnemesebb fényünk
küzdelse lassan sorsonként kiolt,

mintha a nemzet már mögöttünk állna,
és előttünk egy gyötrődő világ
eltékozolt, szerteszórt magyarsága.
Mi a dolgunk, hogyha már nincs hazánk?

A könyvespolcok telnek, Vörösmarty!
S mégis mind kevesebb a gondolat,
ami velünk tanul meg fönnmaradni,
hogy fényével írjon árnyékokat.

KÖD ÉS KERESZT

Még köd tarja fogságában a várost,
de homlokán már átsúrol a fény
és ideszólít minden magasságot,
hogy lángoljon a mélység peremén.

A lángban öreg dombok térdepelnek,
fohászuk, mint a mánus, körbejár,
és glóriába vonja a keresztet,
amelyben örök idő a halál.

Álmukban ölték meg a katonákat,
s halott álmából nincs út sehova.
Elmúlhat fölöttünk bármennyi század,
az idő nem lép túl rajta soha.

A bennük ketté metszett levegőben
az ég és a föld egyszerre kiált
világ ellen, háborúktól gyötörtén:
az Ember miért öli önmagát?!

A hantok fölött ringat a fütenger,
nagy hullámokat vet a kétkedés,
a domb együtt inog a rettenettel,
s a meredten álló kereszt kevés,

hogy gátat vessen a nagy lázadásnak,
amelyben a világ szembeszegül
önmagával, s ostromolja a várat,
ahová maga ellen menekül.

A város arcán a köd foltot ejtett,
most törli le sugarával a nap.
A földből úgy nőnek ki a keresztek,
mint a fájdalomból a gondolat.

A SEMMI ELLEN

Halálod tarolt bennem, mint az orkán,
ajzott kétségek vad szeleivel.
Végigsöpört egész szellemünk sorsán,
mégsem temetlek, nem temetlek el,

mert a végtelen eltemethetetlen!
Őt kísértette egyre szellemed,
hogy teremthess az örök semmi ellen
minden szavaddal új lélegzetet.

Lehajoltál a taposott parányhoz,
ami magasságnak mélységgel áldoz,
hogy a távlat ne legyen délibáb.

Egész lényed megannyi apró sejtje
az értelem hű otthonát kereste,
ahonnan a szív sem szökhet tovább.

SORSKÉP

– Valamit elloptatok tőlem,
Hogy szegényebbek legyetek.
Ebben a vers nélküli csöndben
ti maradtok a vesztesek! –

Szólt az a senkiházi költő,
akire senki sem figyelt.
Kopott volt már az emberöltő,
sóhajig taposott a kert,

és olyan arctalan a nemzet,
mint a pusztán a délibáb,
ami csalogat, biztat, kerget
mindent a semminél tovább,

és a semmin túl az irányok
medrében a gond megrekedt.
Hitek koldultak igazságot,
de a világ mind éhesebb,

és nyomorultabb volt. Az éden
minden regéből kikopott.

Bábelek imbolygó kódében
dőltek romba az otthonok.

A családokat szétsöpörték
cél nélkül hömpölygő szelek.
Dideregtek az üres esték,
velük fáztak az istenek.

Minden csak pénz volt már és érdek:
rablás, politika, nyomor
között tengett az emberélet,
a lelke nem volt már sehol,

s míg a nagy Babel-Európa
csöndben rabolta önmagát,
szótlanodott a nemzet sorsa
és kanyargott a délibáb,

és az a senkiházi költő,
kinek még szíve volt a szó,
kikopott, mint a nyűtt felöltő:
viselni hiábavaló.

KARAMBOL

Ezt a verset már nem tudom, ki írja,
mit játszik meg és milyen akarat,
a lélek országútjain kibírva
minden percben a karambolokat,

és átlépve saját magán ezerszer,
derékba tört világok tetemén.

Nem tudom, hány lélekkel él az ember,
és nem tudom, hányszor haltam meg én.

Hányszor hagytam ott kinba dermedt énem,
megjátszva, hogy az vagyok, aki él?
A színjátékból kihal a szemérem,
a roncsokba beleszakad a szél,

és foszlányai landolnak a csenden.
Van-e mentségem arra, hogy vagyok:
igazolja-e az, amit vesztettem,
mindazt, amiért mégis maradok?

Megalkuvás ez, vagy kevesebb annál?
Gyávaság, magától menekülő?
Ahogy egyre lapot fordít a naptár,
cserben hagyja magát minden idő,

és nem tér vissza. Soha nem tér vissza.
A múlttal magam én sem áztatom.
A vért a föld, lég, gondolat beissza,
s időtlenné válik a fájdalom.

De föllázad az öntudatlan álom,
visszatapos ott, ahol nő a gaz,
kis kereszttel jelöli száz halálom,
s fölírja rá: csak eddig volt igaz.

A SEMMI LAPJAI

Most írom meg a semmi lapjait.

Egyszer ez lesz a legigazabb versem:
a lap hófehérsége úgy vakít,
mint nagy telek a lelkiismeretben.

S ahogy az űrt fölszántják a sorok,
megtelik a szó a csend illatával,
ami összetartja a távlatot
és pusztulást is végtelennel árnyal,

mert tökéletlen minden, ami van,
csak születni s elpusztulni képes,
s fényénél súlyosabb árnyéka van,
hogy magán túl mentse az ürességet.

Lehet égitest, lehet gondolat,
vagy a rét füveinek pengeéle,
bármilyen, a semmiből mi kiszakad,
hogy múló létezését végigélje,

számol a céltalanságával is.
Csak az értelem perel önmagáért,
nem hiszi el, hogy a léte hamis,
és tovább küzd egy értelmes világért,

míg egyszer csak a semmi lapjait
kezdi önmagából kiteregetni,
mintha rendre föladna valamit,
hogy végül ne maradjon, csak a semmi.

VESZTÉS

Hiába gyűjt, egyre herdál a szellem,
minden birtokával többet veszít

abból, ami óvja a semmi ellen,
hogy folytatásba mentse titkait,

annál, amit nyer egy új hódítással,
ha gondot szánt benne a képzelet,
és az eke égre fordít magával
bevethetetlen kérdőjeleket.

Mert a kérdések földje egyre meddőbb,
nem bontanak csírát a válaszok,
hogyan igazolják a szorgos teremtet,
s a szellem útját jelző csillagot.

A körforgás boldog forgatagában
halál életbe tűnik gondtalan.
Az elmúlásban örök folytatás van,
csak a szellem marad évszaktalan,

csak a gondolat nem ró örök pályát
a csillag körül, ami benne ég,
mintha halállal óvná szabadságát
a rendtől, amit rávetít az ég.

Hiába gyűjt, egyre herdál a szellem.
Minden birtokával többet veszít.
Ahogy terjeszkedik a végtelenben,
egyre oltja saját csillagait.

HATÁR

Tudom, hogy egyszer kilépünk a tájból,
hogyan hoztuk-viszünk, lényegtelen,

hiszen a világ megszűnhet akárhol,
ha letagadhat a történelem.

A lélek szabadságharca az élet,
ég domborul a mezők homlokán,
ahol csatát vívnak a kétkedések,
és megsebesül minden délután,

mert hitünk apad és törpül a térkép,
szívünket szerte szeli a határ,
és megjátssza aorták vizesését,
hogyan zúgjon, zuhogjon az, ami fáj,

s minden, ami a szívünkkel kerenghet,
lassan ölje, vesztegesse magát,
mintha elszótlanodnának a versek,
s hontalanná válnának a hazák.

Az ég kilép homlokunk távlatából,
a gondolat sem lesz folytatható.
Ez a világ letarolhat akárhol,
amíg bárhol elhallgathat a szó.

Bárgyú a hit, a pillanat, az élet.
Szorong a csend a keresztek között.
Amit hoztunk, magunknak is kevés lett,
amit viszünk, nélkülünk is örök.

RAVATAL

Álltam nagy rációnk ravatalánál
és arra sem volt magyarázatom,
a csönd miért nagyobb a hallgatásnál,

s a gyertyafény csönddel miért rokon?

Tombolhattak volna a kétkedések,
de már dermesztette őket a gyász.
Bábúi maradtak az érvelésnek:
a semmire egy mindenség vigyáz.

Lám, pusztul az ésszerűség világa,
s míg hömpölyögnek a galaxisok,
az érzelem, az ember kis csodája,
pörgeti velük a gondolatot

tovább, ha van, és ha nincs magyarázat,
mert Isten több annál, amit teremt,
s nem hódolhat be soha a halálnak
az, ami érdekli a végtelent.

Egy gondolat mégis zokogva rázott:
rációnk vára önmagára dőlt,
s a romok alól kimentett világok
szívében már alig dobog a Föld.

Alig hiteget Isten már magával,
aligha értünk lett mindenható.
Az elme mind égettebb szárnnyal szárnyal,
s mind nagyobb súllyal húzza le a szó

egy fölrvatalozott világképhez,
amelynek temetője lesz az űr.
Az űr nem gondolkodik, nem is érez,
csak magába hull istentelenül.

VISSZABONTÁS

Ha már semmi sem lesz folytatható,
visszafelé kezd pörögni a játszma,
mintha hátrálna a dimenzió
valami léte előtti világba.

Előbb a lélek hal ki, majd az arc,
és egyre több lesz az arctalan ember,
akit saját hiánya visszatart
attól, hogy térdeljen a végtelennel.

Lassan bontja le várát a világ.
Az idő, aminek egy az iránya,
hátrálva visszatapossa magát
a születése előtti halálba.

Fordítva múlik minden pillanat.
Még a pillanatnál is kevesebbet
ér az, ami a síkon áthalad.
Már csak árnyékuk van az embereknek,

mikor az utolsó perc is kihal.
Időtlenül a fény se szülhet árnyat.
A mindenség most egyetlen vonal,
amit magára görbít az alázat.

Az emberből már semmi sem maradt.
Az árnyék még a testét derengette,
de a vonalból minden kiszakad
egy értelmetlenül mélyülő csendben.

Semmit csak semmitől választhat el
már a vonal, hát visszafut a pontba,

innen a ceruzahegy útra kel,
s a Semmire a Mindent rárajzolja.

TIZENEGYEDIK PARANC SOLAT

A szó most tépi szét a glóriákat,
a töréseken átvérzik az ég,
és a szentségek egyre égbe ráznak,
amíg ki nem ürül a messzeség.

Áznak a hitek, mítoszok, a versek,
a lélek fény- és márványszobrai.
Semmijük sem marad az embereknek,
ami előtt fejet kell hajtani.

Saját lelkén is áttapos az elme,
a passzív édenből kiűzetett,
hogy a csillagok között utat verve
jogot nyerjen a végtelen felett.

Ösztön? Hatalmi vágy? Isteni képlet?
A mindenséget kell megmenteni,
mielőtt széthull, vagy magába éget?
A tízparancsolaton kívüli

kései parancs ez, kései kétely,
talán egy kicsit isteni szerep
megküzdeni egy fonák teremtéssel,
ami szítja s oltja az életet,

mert egyszer beterel a tűzgödörbe
minden galaxist, bolygót, csillagot,
hogy új világot lobbantson belőle.

Rendre minden világ így lesz halott.

Az életösztön nem illik a rendbe,
mégis ő a világ mentőve,
tudattá és parancsá teljesedve,
mert pusztulását le kell győznie,

s a tizenegyedik parancs lesz első.
Van hozzá pár évmilliárd idő:
"Mentsd meg azt, amit adott a teremtető,
ne pusztíthassa el ugyancsak Ő!"

ŐSZIDŐ

Lassan égi karokból pusztá földre
hull a világ, mint a falevelek,
és a megüresedett hangközökbe
az áradás szelek besüvöltenek.

Dermed a táj, mint emberben az Isten,
förlodozhatatlan rend az idő:
akkor is múlik, ha már semmi sincsen,
ami a jövőbe átmenthető,

mert eltévedt a saját dzsungelében
a véget osztogató végtelen,
és nincs irány, amit hit, ész fölérjen,
ha nincs cél, ami értelmet teremtet.

Céllal játszani nem mer képzelet sem,
fél kudarcától minden gondolat.
Az elhulló kis emlékezetekben
az avar földobog a hó alatt,

és bár az oltalomból kihullt régen
a szó is, ami bent sikolt, remeg,
fájdalma úgy zeng át a messzeségen,
hogy fölriasztja az emlékeket.

Nem értelemmel, hittel, gondolattal,
csak életösztönrel sikolt belénk
a folytatás. Kevés, ami marasztal,
tán még egy sikolyhoz nem lesz elég.

ÉVSZAK

Az idő egyre bizonytalanabb:
mindenben sikolt a jövő hiánya.
A csönd alél a rőt lombok alatt,
s olykor belelángol a hallgatásba.

Mintha vérezne az égbolt szeme,
pirosodó könny-leveleket hullat,
és oly mélyen réved a semmibe,
hogy szinte életre hívja a múltat.

A szél mind nagyobb gondokat seper,
gondfelhőin egy álom elhever,
ami soha nem ébred föl magából.

Rokkan a táj, horpad a gondolat,
s a lassan megdermedő csönd alatt
egy végtelen világ hiánya lángol.

HAJÓSI SZONETT

A hétköznapioktól annyira távol
oldoz magába a hajósi nyár,
mintha megszökhetnék a valóságtól,
s letagadhatnék mindent, mai fáj.

Lassan vetem le a robot-ruhákat,
s kezdem érezni, hogy ember vagyok,
aki a csillagok fényével játszhat,
ha belőlük fakaszt gondolatot,

vagy vitázhat a tücsökciripeléssel,
mert nem húzza le gond, se sár, se kényszer
megkínzott, kisemmizett szellemét.

S ahogy a teremtésben hinni kezdek,
mintha haza szöktetnének a versek,
ahol a robot lelke lánggal ég.

OTTHONVERS

Ha a világból kivonnák az otthont,
nem maradna benne, csak sivatag.
Eltűnnének az oltalmazó lombok,
s az álmokkal öregedő falak.

Eltűnne egy szőlőlugasnyi ország,
amelyben néha a hold besütött,
hogy fényét indák, fűrtök telefonják
a magasság és a mélység között.

És eltűnne az anyák ölelése,
eltűnne minden, ami visszavár.

Múltnak és jövőnek akkor lesz vége,
mikor az időből kihull a nyár.

És lassan mi is hullunk az időből,
rabolják otthonunk emlékeit.
A csend saját nevétől visszahőköl,
s a szülőföld árnyékába taszít.

S egyszer csak nem lesz hová hazamenjünk,
az emlékek mind reánk omlanak,
letarolják kis lugasunk és kertünk
az időt igázó betonfalak,

és a tájból úgy kiölik a kertet,
hogyan sivataggá válik az idő.
Egyszer csak nem lesz hová hazamenned
és szülőfölded lesz a temető.

PERZSELT VIDÉK

A lombok arcába szökik a vér,
mikor a szél vetkőzteti a fákat.
Mintha restelné a hulló levél,
hogyan pörék lesznek fölötte az ágak.

A szegény pírja mindent elemészt.
Úgy perzseli belülről a vidéket,
mintha lázzal törne utat a vész
a halál dermesztő leheletének.

Mitől lesz fenséges a pusztulás
előtti perc, a nagy fegyverletétel?

Még élünk és egy különös varázs
kibékít az emlék ítéletével?

Gyönyörű ősz, lemondás, fájdalom.
A magát körbe bolygó világ átka,
hogy átfordul a fényen, árnyakon
újraszületni az új pusztulásra,

de meddig? Miért? Hány évezrede
pattan a rügy, bomlik, semmivé szárad?
Hány emberöltő pusztult már bele
abba, hogy célt adjon a folytatásnak?

S nincs más cél, mint a puszta létezés.
Ahogy fölemésztí magát az élet,
úgy ég el lassan, belül az egész
világ. És egyszer kihunynak a fények.

SZÉLVERS

Valami nagyon fáj a szélnek,
talán a sok zörgő kis ág,
amelyről minden dalt letépett,
hogy berekedjen a világ,

s ne legyen többé tiszta hangja:
boltív az ég és föld között.
A levélsírást most is hallja,
bár már az éggel ütközött.

Mikor az ablakot bezárják,
s tüzet szítnak az emberek,

mintha a lángok glóriáját
borzolnák füstté a szelek.

Kéményből kitörve, az égen
talán a lélek gomolyog,
hiszen az ember kis tűzében
megvakulnak a csillagok,

míg a végtelen űrök ellen
otthon egy parányi szoba.
A szél magától visszaretten:
neki az űr az otthona.

A LÉLEK SZÍNEI

Mondd, milyen színnel jelölnéd a csendet,
mikor fested a lélek tájait,
és égboltot árnyalsz a végtelennek,
hogyan fölragyogjanak a csillagok?
S a harangszónak milyen színt kevernél,
amelyben a csend világot veszít,
mert mélyebb fájdalmat kongat a rendnél:
azt, hogy a lélek kiszolgáltatott?

Míg a belső táj színeit tapossa
a mindennapot hajszólo idő,
a szót a harangokba visszafajtvá
szűrkiti betonfallá az eget,
amelyen már nem törnek át fohások,
s végtelen Isten nem teremthető,
kietlen utakat járnak az álmok,
és lemond magáról a képzelet.

Mondd, maradt-e színed a halál ellen
a lelkedből valamit menteni,
ami áttör harangszón, néma csenden
és tündöklővé festi az eget,
vagy palettádra tapostak az évek,
s a gond a szürkéket kevergeti,
egybesatírozva a mindenséget,
és beleölvé színes lelkedet?

HÁROM SZONETT A LETŰNT SZERELEMHEZ

1.

Kedvesem, lassan ránk őszült az égbolt,
és ráncokba gyűrt minden homlokot,
lelkünk az az elherdált messzeség volt,
amit öleltek a gondolatok,

mikor átivelték a mezőséget,
s vele a naponta gyűlő hiányt,
amitől tökéletlen ez az élet
és csöndben semmisíti önmagát.

Emlékszel-e arra, mikor szerelmünk
a „nincs” ellen toborzott rímeket?
Ahogy a szó az űrnek nekilendült,
a Tejút két partja megremegett,

s a csillagok a szívrengeéseket
kottázni kezdték, mint a hangjegyek.

2.

És emlékszel-e, mondd, a csonka nyárra,
ami űzte a lobogó szelet?

A derengésbe vakult éjszakába
úgy hasított a lelkiismeret,

ahogy minden ébredése az álom
villámképe két világunk között,
átcikázva a csapzott valóságon,
és menekülve, mint az üldözött.

És emlékszel-e, mondd, a délutánra,
ami pokolból a mennybe zuhan,
hogy boldogságot játsszon, tétovázva,
miközben gyűl körülötte a hant?

Mondd, tudod-e, hogy mit kell elfeledni
ahhoz, hogy többé ne fájjon a semmi?

3.
Égünk és hamvadunk minden levélben,
mióta leégett bennünk a nyár.
Úgy hajtotta fölénk fejét az éden,
hogy kiöntött körülöttünk a táj,

és hullámai fölcsaptak az égre
szétsodorva a horizontokat,
hogy iránytalanságát újraélje
minden érzés és minden gondolat.

Kedvesem, lassan elmúlik az Isten.
Négy égtáj keresztjén feszül a csend.
Két karunkban egymásból semmi sincsen,
csak az űr ölelkezik idebent,

és egyre jobban diderget a lélek,
mert elvesztegettük a messzeséget.

ÉNEK

A földre hullt és összetört az ének,
ami lekottázta a messzeséget,
a világ némává zsugorodott,
de a hatalmát kikiáltó csendben
én mégis dallamokra emlékeztem,
melyek átölelik a távlatot,

s utat köveznek egymáshoz a lélek
fennsíkjain átsuhanó igéknek,
hogy találkozzon ezer gondolat,
s embert emberért éltető vágy, érzés,
hogy soha ne szűnjön meg a kísértés,
melyben szellem és szerelem szabad!

Most a

